

Strategjia e veprimit për komunitetet

**rom, egjiptian e ashkali
në komunën e Klinës**

2010 - 2012

Strategjia e veprimit për komunitetet

rom, egjiptian e ashkali
në komunën e Klinës
2010 - 2012

Publikuar nga:
OJQ "Syri i Vizionit"
Qendra Zejtare 64/B
30000 Pejë, Kosovë

Mendimet e shprehura në këtë dokument paraqesin pikëpamjet e autorëve dhe jo domosdoshmërisht edhe qëndrimet e Syri i Vizionit, Olof Palme Center dhe Komunës së Klinës.

Botimi i këtij dokumenti është mundësuar nga Olof Palme Center

Falënderime

Autorët e kësaj strategjie, organizata joqeveritare “Syri i Vizionit” falënderon gjithë bashkëpunëtorët, organizatat dhe individët që kanë ndihmuar në procesin e hartimit të këtij dokumenti.

Falënderim i parë është për Olof Palme Center për bashkëpunim të mirë dhe mbështetjen financiare që i ka dhënë këtij procesi.

Një falënderim i veçantë për komunën e Klinës, kryetarin Sokol Bashota, nënkryetarin Ramiz Rusta, drejtorin e administratës Pren Palushaj dhe shefin e Zyrës për komitete Milorad Sarkovic, që prej fillimi janë interesuar për ecurinë e punës dhe realizimin e projektit.

Poashtu falënderojmë zyrtarin e Zyrës për komunitete Agim Gashi, që ka qenë aktiv në punë gjatë gjithë procesit të hartimit të strategjisë.

Falënderimi kryesor është për përfaqësuesit e komuniteteve rom, egjiptian dhe ashkali të Klinës, kryesuesit e fshatrave, përfaqësuesit politikë dhe të organizatave të këtyre komuniteteve si dhe të gjithë ata që kanë marrë pjesë në takimet e mbajtura nëpër fshatra dhe lagje të komunës së Klinës dhe që me kërkesat, sugjerimet dhe propozimet e tyre kanë kontribuar që ky dokument të jetë më i plotë në përmbajtje dhe më i pasur me ide e propozime.

Falënderojmë: përfaqësuesit e fshatrave të cilët kanë marrë pjesë në takimet e këshillit të përbashkët të fshatrave: Azem Kerellaj, Gani Vrankaj, Ismet Thaqi, Mahmut Tusha, Musë Zenuni, Rasim Litaj, Isuf Tafili, Ramadan Beqiri;
Anëtarët e fokus grupeve nëpër fshatra që kanë marrë pjesë në takime dhe trajnime: Smajl Bajrami, Naser Hitaj, Halim Hitaj, Brahim Vrankaj, Haxhi Vrankaj, Haxhi Hitaj, Sali Vrankaj, Burim Rashitaj, Selman Vrankaj, Xhafer Vrankaj, Mirson Hitaj, Agim Vrankaj, Florim Vrankaj, Nezir Vrankaj (Klinavc). Ukë Abazaj, Selim Sada, Abedin Zenuni, Deli Zenuni, Avdyl Zenuni, Admir Zenuni, (Budisalc). Albert Ferizaj, Mire Ramaj, Veronika Ramaj, Fidane Ramaj, Besarta Litaj, Alberita Alushi, Bedri Ramaj, Blerim Ferizaj, Astrit Ramaj, Etnir Ferizaj, Latif Ferizaj, Blerim Litaj, Amrush Brahaj (Mahalla). Sahit Kerellaj, Brahim Zikolli, Ahmet Kerellaj, Demë Kerellaj, Petrit Kerellaj, Brahim Kerellaj, Sutki Kerellaj, Fidan Kerellaj, Mirash Grabanica, Tush Gjoshi (Shtupel). Sylë Januzi, Adem Tusha, Sokol Iseni, Smajl Bajrami, Xhafer Bajrami, Selim Lani, Rexhë Shuni, Fazli Shuni, Selmon Krasniqi, Gani Seferi, Ukë Seferi, Ramadan Xhema, Fadil Xhema (Poterq). Sokol Thaqi, Shkelzen Thaqi, Petrit Gashi, Xhemajl Thaqi, Isa Thaqi, Musa Thaqi (Grabanicë).

Autorët e këtij dokumenti ndjejnë të nevojshme të sqarojnë se nëse në tekstin e kësaj strategjie nuk është përfshirë puna ose aktivitetet e të gjithë atyre që kanë punuar në këto komunitete, kjo është e paqëllimshme. Po ashtu kërkojmë falje për të gjitha ata që mendojnë se nuk janë përfshirë sa duhet kërkesat dhe sugjerimet e tyre dhe komunitetit të tyre.

Shkurtesat:

DRC	- Danish Refugees Council
IRDK	- Iniciativa e Re Demokratike e Kosovës
KEK	- Korporata Energjetike e Kosovës
PRBK	- Partia Rome e Bashkuar e Kosovës
PTK	- Post- Telekom i Kosovës
RTK	- Radio televizioni i Kosovës
SiV	- Syri i Vizionit
SHKA	- Shoqëri kulturore artistike
FSK	- Forca e Sigurisë së Kosovës
UNDP	- United Nations Development Programme
UNHCR	- United Nations High Commissioner for refugees
ASB	- Arbeiten Semriter BUND
ICMC	- The international Catholic Migration Commission

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIC OF KOSOVO
REPUBLIKA KOSOVO

KOMUNA E KLINËS
MUNICIPALITY OF KLINA
OPŠTINA KLINA

www.komuna-klina.org

Komuna e Klinës në vazhdimësi është e angazhuar për krijimin e një shoqërie të barabartë, në të cilën të gjithë qytetarët do jenë të barabartë pavarësisht përkatësisë etnike, religjioze, etj. Komuna e Klinës iu ka bashkëngjitur të gjitha përpjekjeve për ndërtimin e një shoqërie shumëetnike, ka përkrahur të gjitha nismat që kanë ardhur në këtë komunë dhe ka qenë pjesë e të gjitha projekteve të zhvilluara në Kosovë.

Ne kemi mirëpritur punën që ka bërë organizata joqeveritare "Syri i Vizionit" në përpilimin e strategjisë së veprimit për komunitetin romë, egjiptian dhe ashkali në komunën e Klinës dhe e shohim si një kontribut për përmirësimin e gjendjes së këtij komuniteti.

Të gjithë së bashku mund të punojmë për ndërtimin e një shoqërie të qytetarëve të barabartë dhe një komune të zhvilluar.

Me respekt
Kryetari i Komunës së Klinës
Sokol Bashota

PËRMBAJTJA

5	Falënderime
6	Shkurtesat
7	Parathënie
9	Realizuesit
10	I. Hartimi i strategjisë
11	Çka është kjo strategji
11	Korniza ligjore mbi të cilën mbështetet Strategjia
11	Rruga që është ndjekur për hartimin e Strategjisë
12	Pjesëmarrësit në procesin e hartimit të Strategjisë
13	Përfshirja e komuniteteve në hartimin Strategjisë
13	Përfshirja e komunës në hartimin e Strategjisë
13	Gjendja aktuale
13	Shtrirja e komuniteteve rom, egjiptian e ashkali në komunën e Klinës
14	Gjendja në të cilën jetojnë komunitetet rom, egjiptian e ashkali
14	Hulumtimi i kryer nga Syri i Vizionit për gjendjen e këtyre komuniteteve në komunën e Klinës
14	Gjendja e familjeve
15	Gjendja e objekteve të banimit
15	Qasja në shërbimet publike
16	Qasja
16	Zbatimi i Strategjisë
17	Vështirësitë në realizimin e kësaj strategjie
18	II. Iniciativat dhe rekomandimet
19	Hyrje
20	Çështjet pronësore, të banimit dhe vendbanimet joformale
21	Edukim dhe rini
22	Punësimi dhe zhvillimi ekonomik
23	Shëndetësia dhe çështjet sociale
24	Anti diskriminimi, siguria, të drejtat e minoriteteve dhe përfaqësimi
25	Kultura, mediat dhe informimi
27	Të drejtat e femrave
28	III. Ndërhyrja në komunitet
29	Hyrje
30	Projektet për fshatin Budisalc
33	Projektet për fshatin Klinavc
35	Projektet për fshatin Grabanic
39	Projektet për Lagjen Mahalla
41	Projektet për fshatin Shtupel
45	Projektet për fshatin Krushev e Madhe
47	Projektet për fshatrat Videjë e Jagodë
50	IV. Buxheti
51	Tabela Buxhetore
52	V. Foto
53	Fotografi nga takimet me komunitetet

Olof Palme Center - Qendra Olof Palme

Olof Palme International Center punon në bashkëpunimin ndërkombëtar për zhvillimin dhe krijimin e opinionit publik i cili ka të bëjë me çështjet ndërkombëtare politike dhe ato të sigurisë.

Palme Center është themeluar në vitin 1992 nga Partia Social Demokrate e Suedisë, Konfederata e Sindikatës së Tregtisë dhe Sindikata Kooperative. Sot Palme Center ka 28 organizata anëtare brenda lëvizjes së punës.

Qendra punon sipas pikëpamjeve të jetës së Kryeministrit të ndjerë të Suedisë, Olof Palme, i vvarë në vitin 1986, të cilat reflektohen në citimin e famshëm: "Politika po dëshiron diçka. Politikën Social Demokratike po dëshirojnë ndryshime".

Bindja e Olof Palmes se siguria e përbashkët krijohet në bashkëpunim dhe solidaritet nëpërmes kufijve, përshkon aktivitetet e Qendrës.

Zotimi i këtyre organizatave anëtare është baza e aktiviteteve të Qendrës. Përveç organizatave themeltare, ato përfshijnë edhe Shoqatën Edukuese të Punëtorëve, lëvizjen e banorëve dhe sindikatat individuale. Si lëvizje të popullarizuara dhe organizata vullnetare, ato përfaqësohen në të gjitha komunat e Suedisë dhe në shumë vende pune. Një individ nuk mund të jetë anëtar i Palme Center, por organizatat anëtare së bashku kanë mbi tre milionë anëtarë.

Bashkëpunimi ndërkombëtar për zhvillim është i përqendruar në gjashtë rajone: Ballkan, Evropë Lindore dhe Rusi, Amerikë Latine, Lindje e Mesme, Azi Juglindore dhe Afrikë Jugore.

Palme Center dhe organizatat e saja anëtare përfshihen në afërsisht 450 projekte zhvillimore ndërkombëtare gjatë një viti. Ato shtrihen prej edukimit qytetar dhe strukturës organizative deri në projektet për të drejtat e njeriut dhe të pajtimit.

Qendra ka një kornizë marrëveshjeje me agjencinë Swedish International Development Co-operation Agency (SIDA), e cila financon projektet për zhvillim ndërkombëtar të organizatave anëtare. Shumica e projekteve zbatohen drejtpërsëdrejti nga organizatat anëtare, të cilat së bashku me partnerët e tyre lokal të bashkëpunimit janë përgjegjëse për planifikimin, inicimin dhe vlerësimin e projekteve. Kjo ndihmon që të krijohen lidhje shumë të fuqishme lokale. Qendra zbaton relativisht pak projekte të zhvillimit ndërkombëtar në vete, me përjashtim nga Ballkani.

Qendra gjithashtu administron fondin International Solidarity Fund (I-Fund), që është lëvizja e punës për solidaritet ndërkombëtar dhe bashkëpunim zhvillimor. Të gjitha mjetet e grumbulluara nga I-Fund përdoren ekskluzivisht për të mbështetur punën e zhvillimit të sindikatave dhe politikave.

Qendra është e bazuar në Stokholmin qendror.

OJQ "Syri i Vizionit"

Organizata Syri i Vizionit është regjistruar zyrtarisht si OJQ lokale në Shtator të vitit 2001, por ka filluar të funksionoj me herët që nga 1999 si Organizatë e Bazuar në Komunitet (CBO) në komunën e Pejës, duke bërë koordinimin dhe publikimin e revistës për të rinjtë "Vizioni" në Kosovë me ndihmën financiare nga USAID-i. Pas aktiviteteve rinore, SiV ka arritur të zgjerojë angazhimin e saj dhe me kalimin e viteve ka rritur profesionalizëm në implementimin e projekteve të një spektri të

gjerë, duke e dëshmuar veten si pjesëmarrës aktiv të shoqërisë civile në Kosovë.

Përgjatë viteve të fundit, OJQ "Syri i Vizionit" ka zhvilluar partneritete të shumta me një spektër të gjerë të organizatave lokale dhe ndërkombëtare, komunave dhe faktorëve tjerë aktivë në Kosovë dhe Ballkan si: Komisioni Evropian, USAID, KFOS, ATRC, IREX, DRC, CARE International, OSCE, Olof Palme, Swiss Labour Assistance, etj.

Në dhjetë vjet të aktivitetit, organizata është pjesë e partneriteteve, rrjeteve lokale dhe rajonale të shoqërisë civile, dhe pjesëmarrës i fushatave të ndryshme që kanë forcuar rolin e shoqërisë civile dhe zërin e qytetarët karshi institucioneve. Nga viti 2003, organizata është një nga partnerët zyrtar të Web Portalit One World për Evropën Juglindore, nga 2004, SiV është anëtar aktiv i KIP- Programi i Iniciativës Kosovare. Në mënyre aktive organizata është pjesë e Platformës Pro Peace e lansuar në Kosovë me iniciativën e OJQ-ve lokale në 2005. Nga viti 2007 SiV është pjesë e Koalicionit për Parlament të Pastër, Koalicionit "Demokracia në Veprim" që merret me monitorimin zgjedhjeve, Rrjetit për Siguri, Koalicionit për Bashkëpunim në mes Shoqërisë Civile dhe Qeverisë, Konsorsiumit të shoqërisë civile për monitorimin e parlamentit të Kosovës, etj.

OJQ "Syri i Vizionit" kryesisht ka për qëllim promovimin e demokracisë lokale dhe pjesëmarrjen e qytetareve në Kosovë, me fokusim në regjionin e Pejës. Në përpjekjet e vazhdueshme për të implementuar praktika demokratike, SiV i jep rol të veçantë promovimit të qeverisjes së mirë, përgjegjësisë, transparencës dhe pjesëmarrjes në sferat e ndryshme të shoqërisë civile.

Në praktikë, çfarëdo projekti i implementuar nga SiV kërkon për të themeluar lidhje të vazhdueshme në mes të autoriteteve komunale dhe akterëve të shoqërisë civile në nivel individual ose institucional.

Që nga fillimi, SiV ka artikuluar punën e saj rreth objektivave specifike si:

- Zhvillimi i përgatitjes dhe përhapjes së informative të besueshme dhe të sakta tek qytetarët;
- Promovimi i vetëdijes publike lidhur me problemet urgjente sociale tek masa e gjerë, nëpërmjet veprimeve që rrisin vetëdijen;
- Pajisja e qytetareve me mjaft avokim/mbrojtje, si dhe aftësi për lobizim dhe punë ekipore/ të rrjetëzuar në mënyre që t'i praktikojnë të drejtat e tyre elementare dhe të mund të sfidojnë institucionet qeveritare.

I. Hartimi i strategjisë

1.2 Korniza ligjore mbi të cilën mbështetet Strategjia

Strategjia mbështetet në Strategjinë Qeveritare të Kosovës për Romë, Ashkali e Egjiptianë, që është aprovuar në nivel kombëtar në fund të vitit 2007 dhe paraqet bazën lokale të kësaj strategjie, që synon të përmirësojë kualitetin e jetës së komuniteteve rom, egjiptian e ashkali në rajon. Po ashtu sikurse dokumenti qeveritar edhe strategjia komunale për komunitetet rom, egjiptian e ashkali mbështetet në rekomandimet e dala nga Marrëveshja e Dekadës Rome (2005-2015) e Bashkimit Evropian. Strategjia është në përputhje edhe me dokumente tjera ndërkombëtare si rekomandimet e Komitetit të ministrave të Këshillit të Evropës për politikën ndaj romëve në të cilat rekomandohet qasja afirmative ndaj këtij komuniteti, etj.

Pasi kjo strategji është e hartuar në bashkëpunimin mes komunës, komuniteteve rom, egjiptian e ashkali dhe pjesëmarrësve tjerë me rëndësi në këtë proces, ky dokument do të jetë në shërbim të komunës, që ta shfrytëzojë sipas nevojës ose ta shndërrojë në dokument pune për komunën për periudhën në vazhdim, ose ta paraqesë para donatorëve që mund të shprehin interesim për të vepruar në komunitet.

1.3 Rruga që është ndjekur për hartimin e strategjisë

Strategjia është hartuar pas një pune njëvjeçare që OJQ Syri i Vizionit (SiV) ka bërë bashkë me komunitetet rom, egjiptian e ashkali, përfaqësuesit e lokaliteteve të banuara me komunitete, aktivistëve dhe OJQ-ve të komuniteteve si dhe Komunës së Klinës.

Fillimisht "Syri i Vizionit" ka vizituar komunitetet në të gjitha lokalitetet ku jetojnë ai dhe ka mbledhur të dhënat për jetën dhe gjendjen në të cilën jetojnë këto komunitete, për të pasur një pasqyrë më të mirë. Në mungesë të studimeve të mëparshme, në fazën e parë është bërë një hulumtim për të parë gjendjen me shifra dhe fakte konkrete. Hulumtimi është kryer në lokalitetet kryesore ku jetojnë komunitetet rom, egjiptian e ashkali dhe ka qenë i fokusuar në pikat kryesore për të zbuluar gjendjen e familjeve dhe shtëpive në radhët e këtyre komuniteti.

Pas kësaj në lokalitet më të mëdha në komunën e Klinës janë krijuar fokus grupet me pjesëtarë të komuniteteve dhe është krijuar

1.1 Çka është kjo strategji

Strategjia e veprimit për komunitetet rom, egjiptian e ashkali në komunën e Klinës (në tekstin e mëposhtëm Strategjia) është dokument që synon të parashtrojë gjithë problematikën që kanë komunitetet rom, ashkali e egjiptian në komunën e Klinës. Ajo përmbledh nevojat dhe kërkesat e këtyre komuniteteve në lokalitete ku jetojnë në gjithë territorin e komunës, duke përfshirë problemet e tyre jetësore, kërkesat e komuniteteve dhe zonës në të cilën jetojnë dhe parashtron orientimet e ardhshme të punës në këto komunitete.

Si i tillë ky dokument është një bazë e mirë për komunën, donatorët dhe komunitetet në të ardhmen. Aty janë paraqitur gjithë problematikat, ndarë në sektorë të ndryshëm, janë ofruar zgjedhjet e mundshme dhe është bërë një përlllogaritje e përafërt e kostos së aksionit të veprimit në këto komunitete. Në këtë mënyrë Strategjia përbën një plan aksioni dhe aktiviteti, ajo ngërthen në vete nevojat e komunës dhe komuniteteve.

Strategjia është hartuar nga OJQ "Syri i Vizionit" nga Peja në bashkëpunim me komunitetet, përfaqësuesit e fshatrave dhe lokaliteteve si dhe me komunën, zyrtarët komunalë për komunitete. Projekti është financuar nga Olof Palme Center.

Projekti është një pilot projekt që synon të mobilizojë dhe trajnojë komunitetet rom, ashkali dhe egjiptian që t'i ndihmojë ata në avokim më të mirë në mënyrë që ata të jenë pjesëmarrës në ndryshimet në jetën e tyre dhe në vendimmarrje. Me projektet që parasheh kjo strategji mendohet të përmirësojë kushtet e jetës së komuniteteve rom, egjiptian e ashkali, komunitete që tradicionalisht kanë jetuar në gjendje jo të mirë ekonomike dhe pa një minimum ekzistencial, në kushte të këqija banimi dhe infrastrukture.

një strukturë e njerëzve në terren me të cilët "Syri i Vizionit" ka punuar dhe ka kontaktuar gjatë gjithë hartimit të projektit. Fokus grupet në fillim janë krijuar në lagjen "Mahalla" dhe fshatrat Shtupel, Klinavc, Budisalc, Potërq, dhe Grabanicë.

Me këto fokus grupe janë zhvilluar takime nëpër secilin fshat ose lagje, në të cilat është diskutuar për temat sipas shtatë problematikave të caktuara. Kanë qenë shtatë sektorë sipas të cilave është diskutuar dhe janë kërkuar rrugët e zgjidhjeve: Çështjet pronësore, të banimit dhe vendbanimet joformale; Edukim dhe rini; Punësimi dhe zhvillimi ekonomik; Shëndetësia dhe çështjet sociale; Anti diskriminimi, siguria, të drejtat e minoriteteve dhe përfaqësimi; Kultura, mediat dhe informimi; Të drejtat e femrave. Pasi u është prezantuar komuniteteve projekti, është kërkuar pjesëmarrja e tyre aktive me sugjerimet dhe kërkesat, që kanë ata, pasi në vendet e tyre ata i dinë më së miri problemet dhe nevojat që kanë.

Takimet janë mbajtura në secilin lokalitet, në lagje e në fshatra. Në këto takime janë marrë kërkesat e para, që përbëjnë bazën e parë për hartimin e planit të aksionit. Janë mbajtur dhjetëra takime me grupet, por edhe shumë takime individuale dhe në grupe më të vogla me përfaqësues të komuniteteve.

Gjatë kësaj faze janë kontaktuar edhe përfaqësuesit e komuniteteve edhe në zona tjera të komunës, në fshatrat Krushevë e Madhe e Rudicë. Përfaqësuesit e këtyre fshatrave kanë marrë pjesë në takimet e "këshillit të përbashkët të komuniteteve" me përfaqësues të fshatrave tjera.

Deri në fund të hartimit të strategjisë në proces janë kyçur edhe fshatrat Jagodë dhe Videjë, duke e çuar në dhjetë numrin e lokaliteteve të cilat kanë qenë të kyçura në proces.

Për të aftësuar komunitetet që në mënyrë sa më të mirë të dinë të parashtrajnë kërkesat e veta, rrugët e prezantimit dhe avokimin e mëtejshëm, për përfaqësuesit e komuniteteve janë mbajtur tri herë trajnime nga ekspertë për avokim, për draftimin e strategjisë dhe për hartimin e projekt-propozimeve.

Herën e parë (gjatë korrikut 2009) ata janë aftësuar për të identifikuar problemet në komunitetin ku jetojnë dhe të gjejnë mënyrat e avokimit deri në realizimin projekteve të tyre. Në trajnimin e dytë po ashtu në muajin korrik 2009 përfaqësuesit e komuniteteve rom, egjiptian e ashkali janë aftësuar për hartimin e projekt-propozimeve. Trajnimi i tretë për draftimin e strategjisë është mbajtur në fund të muajit korrik dhe me përfaqësuesit e komuniteteve është dakorduar që të përgatisin ata vet dokumentet që do jenë pjesë e strategjisë.

Pas kësaj janë mbajtur takime të përbashkëta me përfaqësuesit e lokaliteteve "Mahallë", Shtupel, Budisalc, Klinavc, Potërq, Grabanicë, Krushevë e Madhe, Jagodë dhe Videjë me të cilët është punuar kapitull për kapitull në hartimin e strategjisë. Në këto takime kanë marrë pjesë edhe përfaqësues të komunës nga Zyra për komunitete dhe subjekteve politike të komuniteteve.

Strategjia në formën përfundimtare është e bazuar në gjithë materialin e mbledhur në këto dhjetëra takime me komunitetet si dhe kërkesat që në veti ka bërë secili lokalitet. Ajo është hartuar nga "Syri i Vizionit", ndërsa para botimit i është dhënë në shikim dhe diskutim përfaqësuesve të komunitetit në secilin lokalitet dhe komunës.

1.4 Pjesëmarrësit në procesin e hartimit të strategjisë

Projekti për hartimin e strategjisë së veprimit për komunitetet rom, egjiptian e ashkali është udhëhequr nga OJO "Syri i Vizionit" nga Peja, ndërsa është financuar nga Olof Palme Center. Strategjia në këtë gjendje është rezultat i punës së përbashkët që është bërë gjatë një viti mes "Syrit të Vizionit" dhe pjesëmarrësve tjerë, komuniteteve, organizatave të komuniteteve dhe komunës.

Komunitetet kanë qenë të kyçura në mënyrë aktive dhe kreative gjatë gjithë kohës në projekt. Secili lokalitet ka pasur fokus grupet e veta, grupe prej 7-10 vetash, që në disa takime të mbajtura kanë dhënë sugjerimet dhe idetë e veta. Për të qenë më aktiv në pjesëmarrje përfaqësuesit e secilit lokalitet kanë ndjekur edhe trajnimet përkatëse për hartim të projekteve dhe për avokim. Sugjerime e mbledhura nga përfaqësuesit e komuniteteve janë përfshirë në draftin e strategjisë, i cili pastaj përsëri në atë formë është analizuar dhe plotësuar me shtesat, sugjerimet dhe kërkesat e komuniteteve.

Komuna e Klinës ka qenë po ashtu gjatë gjithë kohës pjesë e punës, pasi ata kanë marrë pjesë në gjithë procesin, duke filluar nga informatat e para që janë marrë nga komuna, nëpër takimet në terren, në trajnime dhe deri në shikimin e variantit përfundimtar.

1.4.1 Përfshirja e komuniteteve në hartimin strategjisë

Komunitetet kanë qenë të kyçura në mënyrë aktive dhe kreative gjatë gjithë kohës në projekt në disa mënyra:

- Komunitetet janë përfshirë direkt në hartimin e strategjisë gjatë takimeve të mbajtura nëpër lokalitetet. Në secilin nga lokalitetet që ka një numër të konsiderueshëm të banorëve janë mbajtur nga disa takime.
- Përfaqësuesit e komuniteteve kanë marrë pjesë në takimet e "këshillit të përbashkët të komuniteteve", takime të mbajtura në Klinë në të cilat është folur për problemet sipas fushave të përcaktuara.
- Gjatë hartimit të strategjisë janë takuar përfaqësuesit e komuniteteve të mbledhur në subjektet politike, organizatat joqeveritare dhe grupimet tjera që përfaqësojnë komunitetet.

1.4.2 Përfshirja e komunës në hartimin e strategjisë

Që nga fillimi i zbatimit të projektit janë mbajtur kontakte me komunën. Kryetari i komunës në dy takimet e para është informuar për procesion e paraparë për hartimin e strategjisë dhe ai ka marrë rol aktiv për të ngarkuar personat përkatës për bashkëpunimin dhe ndihmën e mëtejme gjatë gjithë procesit. Pas kësaj bashkëpunimi kryesisht ka shkuar përmes Zyrës për komunitete dhe që ka qenë shumë i rëndësishëm për "Syrin e vizionit" që ka përfituar nga përvoja dhe puna e bërë më parë nga komuna në këtë komunitet. Përveç se ka ndihmuar në rolin këshillues, Zyra ka qenë pjesëmarrëse në shumicën e aktiviteteve që janë zhvilluar përgjatë rrjedhës së projektit, në fazën kur është prezantuar projekti, pastaj edhe në takime dhe në shikimin e draftit përfundimtar. Informatat e para për terrenin janë marrë nga zyrtarët komunalë të Klinës dhe pastaj kanë shërbyer si bazë për hulumtimin që ka bërë "Syri i Vizionit" në terren. Pas kësaj, zyrtarët komunalë kanë marrë pjesë edhe në takimet "këshillit të përbashkët të komuniteteve" edhe në trajnime. Zyra e komuniteteve ka marrë pjesë në mënyrë aktive në këto takime me përfaqësuesit e fshatrave dhe ka dhënë idetë dhe sugjerimet, ndërsa kontaktet me zyrtarët komunalë janë mbajtur para dhe pas këtyre

takimeve, deri në përfundim të tërë procesit të hartimit të strategjisë.

Zyra për komunitete e Komunës së Klinës ka marrë pjesë edhe në trajnimet që janë organizuar gjatë realizimit të projektit. Strategjia në formën e draftit para shtypjes së saj i është dorëzuar komunës, kryetarit të komunës dhe zyrës për komunitete për të dhënë sugjerimet, për të plotësuar apo shtuar diçka në formën përfundimtare.

1.5 Gjendja aktuale

1.5.1 Shtrirja e komuniteteve rom, egjiptian e ashkali në komunën e Klinës

Komunitetet rom, egjiptian e ashkali tradicionalisht kanë jetuar në gjendje jo të mirë në komunën e Klinës. Ata jetojnë në disa lokalitete, por shumica kryesisht janë të orientuar në disa vende: Lagja "Mahalla", Shtupel, Budisalc, Klinavc, Rudicë, Grabanicë, Krushevë e Madhe, Jagodë, etj. Në numër më të vogël (mendohet në një numër nga 3-10 familje) ata jetojnë edhe në fshatrat Videj, Dullov, Dolc, Resnik, Jashanicë, Stupë, Volljakë, Bokshiq, etj. Në gjitha këto lokalitete ata jetojnë në fqinjësi me popullatën shumicë shqiptare dhe pakicat tjera, me të cilat mund të thuhet se në vitet e pasluftës kanë jetuar në bashkëfqinjësi të mirë. Kur flitet për lokalitete ku jetojnë komunitetet rom, egjiptian e ashkali nuk bëhet fjalë për lokalitete të pastra etnike, por për lokalitete me popullatë të përzier, por në disa nga këto fshatra duke qenë këto komunitete vet pakicë brenda fshatit. Pothuajse në të gjitha fshatrat shumica e shtëpive të pjesëtarëve të këtyre komuniteteve janë afër me njëra tjetrën por në disa vende të tjera të cilat janë më pak të banuara nga komuniteti rom, egjiptian dhe ashkali shtëpitë janë të shpërndara anembanë fshatit dhe komuniteti është i organizuar fare pak ose aspak në bazën etnike.

Gjatë luftës së viteve 1998-1999 edhe nga këto komunitete kishte shumë të larguar nga Kosova. Pas luftës, pjesëtarët e këtyre komuniteteve kryesisht janë kthyer me iniciativë individuale. Një pjesë është kthyer në mënyrë të organizuar nga kampi i refugjatëve në Konik të Podgoricës (Mali i Zi) si dhe nga shtetet e ndryshme të Evropës. Në përgjithësi komunitetet në Komunën e Klinës

ose janë kthyer në formën individuale ose kanë qenë përfitues të projekteve balancuese. Por ka pas edhe raste të kthimit të organizuar si në fshatrat Budisalc dhe Rudicë, ku programin e kthimit e kanë hartuar Perspektiva Evropiane gjatë viteve 2005-2008. Sipas të dhënave të përafërta që ka Komuna, në komunën e Klinës momentalisht jetojnë 1.600 pjesëtarë të këtyre komuniteteve, më saktësisht 220, romë 800 egjiptianë, dhe 580 ashkali gjithmonë duke u bazuar nga të dhënat e komunës. Pas luftës ata më shumë kanë mbetur të tubuar në zonën lagja "Mahalla" Klinë, Shtupel, Rudica, ku jeton pjesa më e madhe e këtyre komuniteteve.

Megjithatë në Kosovë nuk ka shifra zyrtare të regjistrimit të popullsisë momentalisht në dispozicion ka shifra të ndryshme. Në këtë dokument për krahasime dhe nevoja të parashtrimit të gjendjes janë përdorur shifrat e përafërta nga Komuna, nga UNHCR dhe shifrat që ka nxjerrë vet në terren "Syri i Vizionit".

1.5.2 Gjendja në të cilën jetojnë komunitetet rom, egjiptian e ashkali

Një pjesë e këtyre komuniteteve jeton në zona pjesërisht të urbanizuara, në kushte jo të mira banimi dhe lagje apo fshatra pa infrastrukturë të rrugëve, kanalizimeve, etj. Papunësia në këto lokalitete është më e madhe se kudo tjetër, pasi shumë pak nga pjesëtarët e tij janë të punësuar. Familjet e këtyre komuniteteve shquhen nga jeta në varfëri të thellë. Me shifrat e UNDP nga viti 2004-2005 rreth 77% e komuniteteve rom, egjiptian e ashkali jetojnë nën minimumin e varfërisë kurse 81 % s'kanë qenë kurrë të punësuar. Në lokalitetet e tyre ata kanë probleme të pazgjedhura pronësore, pronat e paregjistruara në kadastër dhe probleme tjera që lidhen me tokën.

Organizmi i tyre shoqëror është në nivel të ultë. Ata kanë subjekte politike të komunitetit, porse brenda këtyre komuniteteve organizimet tjera, si organizatat joqeveritare apo organizimet e të rinjve ose femrave, janë pak ose aspak të zhvilluara.

1.6 Hulumtimi i kryer nga Syri i Vizionit për gjendjen e këtyre komuniteteve në komunën e Klinës

OJQ "Syri i Vizionit" gjatë shkurt dhe mars të vitit 2009 ka bërë një hulumtim për gjendjen e komuniteteve rom, ashkali e egjiptian në komunën e Klinës. Intervistat e bëra nga hulumtuesit nga OJQ "Syri i Vizionit" kanë mbledhur informacione për gjendjen e familjeve të këtyre komuniteteve dhe objekteve të banimit. Hulumtimi është kryer në 9 lokalitetet të banuara me pjesëtarë të komuniteteve rom, egjiptian e ashkali: lagja "Mahalla", Shtupel, Klinavc, Budisalc, Rudicë, Krushevë e Madhe, Jagodë, Grabanicë, Potërq. Në këto vende janë intervistuar të gjitha familjet, nga të cilat intervistuesit kanë marrë të dhënat e përgjithshme dhe ato në tematika të veçanta. Të intervistuarit u janë përgjigjur pyetjeve për numrin e anëtarëve në familje, moshën dhe gjininë e tyre, gjendjen ekonomike-punësimin, të ardhurat, pasurinë dhe pronat. Po ashtu në pyetësorët për gjendjen e shtëpive/objekteve të tyre banimit gjatë intervistimeve janë mbledhur të dhënat për madhësinë e shtëpive dhe hapësirën për jetesë për familjet, kohën dhe kushtet e ndërtimit, pajisjen e shtëpive me pajisjet, etj. Intervistimi jep një pasqyrë të plotë të gjendjes dhe kushteve në të cilat jetojnë komunitetet, një pasqyrë kaq të hollësishme nuk e ka bërë asnjë institucion më parë, duke nxjerrë të dhëna të saktësuara për komunitet dhe kushtet në të cilat jetojnë.

1.6.1 Gjendja e familjeve

Në këto 9 lokalitete të komunës janë intervistuar 122 familjet që jetojnë aty. Rezultati ka treguar se në 9 fshatra jetojnë 775 persona, 398 meshkuj dhe 377 femra. Nga të intervistuarit del se janë përafërsisht 6.35 anëtarë për familje, 59 % e popullatës në këto familje të intervistuar i takojnë moshës së re deri 24 vjet. Sa i përket shkollimit, hulumtimi ka nxjerrë në pah se vetëm një numër i vogël i këtyre komuniteteve ndjek shkollimin, posaçërisht kur bëhet fjalë për ndonjë shkollë më të lartë. Janë vetëm 31 vetë të moshës madhore që kanë kryer shkollë të mesme, 26 meshkuj dhe 5 femra, kurse vetëm një me fakultet. Ky trend i keq i së kaluarës vazhdon edhe tani sa i përket arsimimit të mesëm: vetëm katër nxënës vazhdojnë mësimin në shkollat e mesme të komunës. Ndërsa në shkollat fillore

gjendja është më e mirë me 157 nxënës: 74 meshkuj e 53 vajza. Gjendja në arsimimin parashkollor poashtu është e keqe, vetëm një fëmijë ka qasje në klasat parashkollore/çerdhe dhe institucione të këtij niveli.

Hulumtimi tregon një gjendje jo shumë të volitshme edhe sa i përket punësimit: vetëm dy persona nga mosha 18-65 vjeçe në këto komunitete janë të punësuar, kurse 35 prej tyre kohë pas kohe arrijnë të kryejnë ndonjë punë për të cilën paguhen. Të hyrat e pakta që kanë familjet janë kryesisht nga ndihma sociale (58 %), dhe një sasi shumë e vogël nga diaspora (jo më shumë se 17 përqind). Nga shumatat e deklaruara për të hyrat mujore del që nga 122 familje, 39 nuk kanë asnjë të hyrë, 49 familje kanë të hyra më të vogla se 100 euro në muaj, kurse asnjë familje ka mbi 300 euro në muaj. Nga të intervistuarit vetëm 10 familje kanë automjete të motorizuara.

1.6.2 Gjendja e objekteve të banimit

Sa i përket gjendjes së banimit, intervistimi ka nxjerrë në pah se gjatë luftës 41 përqind e shtëpive kanë pasur dëmtime të ndryshme (21% e shtëpive janë shkatërruar në kategorinë V) kurse 59% e shtëpive të tyre nuk janë dëmtuar. Shumica e shtëpive (80 përqind) janë njëkatëshe, kurse pas luftës janë ndërtuar 31 shtëpi. Nga të intervistuarit 21 % e shtëpive kanë kualitet të keq ndërtimi. Sa i përket lejeve të ndërtimit, 46% deklarohen që nuk kanë leje ndërtimi, ndërsa 45% deklarohen që nuk kanë pëlqim urban në shfrytëzim.

Sa i përket shërbimeve komunale ka një qasje të kufizuar për familjet e këtyre komuniteteve. Intervistimi nxjerr në pah se 93 % nuk kanë telefona fiks, por 53% shfrytëzojnë telefona mobil; 55% janë të kyçur në rrjetin e ujësjellës, ndërsa 10% janë të lidhur me sistemin e kanalizimit, kurse 96% përdorin deponi ilegale për grumbullimin e mbeturinave. Por ashtu siç janë shërbimet, ashtu është edhe përgjigjja ndaj obligimeve: 38 % e të intervistuarve deklarojnë se nuk paguajnë tatim në pronë.

1.7 Qasja në shërbimet publike

Në lokalitetet ku jetojnë përfaqësuesit e komuniteteve rom, egjiptian dhe ashkali kanë shërbime të përbashkëta me komunitetin shumicë sa i përket shumicës së çështjeve të tyre. Ata ndjekin mësimet në shkollat me shumicë shqiptare, në klasa të përziera ku mësimi bëhet në gjuhën shqipe, gjuhë të cilën të rinjtë e këtyre komuniteteve e njohin mirë dhe nuk e kanë pengesa gjuhësore për të ndjekur mësimin.

Shërbimet shëndetësore poashtu ata i kanë në ambulancat e lokaliteteve njëjtë me popullatën shumicë dhe në këtë aspekt komunitetet rom, egjiptian e ashkali kanë të njëjtat shërbime si popullata shqiptare shumicë. Sa i përket shërbimeve sociale pjesëtarët e komuniteteve gëzojnë të njëjtat kushte si gjithë qytetarët e Kosovës. Lidhur me punësimin në institucionet komunale dhe shtetërore, komunitetet kanë një numër të të punësuarve që arrin rreth 22 vetë në institucione të ndryshme.

Në aspektin e përfaqësimit, egjiptianët nuk kanë asnjë përfaqësues në Kuvendin Komunal të Klinës, por subjekti tyre politik ka përfaqësues në komitetet e Kuvendit Komunal dhe në zyrën për komunitete, ku edhe i paraqesin kërkesat dhe nevojat e këtij komuniteti.

Problemet e vendbanimeve joformale nuk janë të pranishme në lokalitetet ku jeton ky komunitet, porse në disa fshatra si Klinavc, Budisalc, Grabnicë e Rudicë ka probleme të banimit pasi që pronat në të cilat jetojnë janë në pronësi shoqërore.

Problemet e sigurisë nuk paraqesin problem për komunitetet kudo që jetojnë në komunën e Klinës. Pjesëtarët e këtyre komuniteteve kanë lirinë dhe sigurinë si dhe e shprehin pa ndonjë pengesë përkatësinë tyre etnike dhe fetare.

Për shkak të numrit të vogël të pjesëtarëve të këtyre komuniteteve, mungesës së përvojave dhe kuadrit, këto komunitete deri tash nuk kanë pasur asnjë qasje në media dhe informim. Për problematikat e tyre është shkruar mjaft nga media në gjuhën shqipe, me një qasje që kryesisht ka qenë pozitive dhe afirmuese, por ata nuk kanë pasur ndonjëherë asnjë media të vetet.

1.8 Qasja

Strategjia iu qaset komuniteteve në mënyrë afirmative. Qëllimi i kësaj strategjie është të afirmojë veprimin pozitiv në raport me komunitetet, në përputhje me orientimet evropiane për veprimin me këto komunitete si dhe në koordinim me politikat e Qeverisë së Kosovës karshi komuniteteve pakicë në Kosovë.

Nga ana formale, problematikave të komuniteteve strategjia iu ka qasur në dy mënyrë: me qasjen në përgjithësi dhe sipas lokaliteteve të veçanta. Qasja e parë ka të bëjë me kërkesat dhe problematikat që kanë të bëjnë me komunitetet në përgjithësi kudo që jetojnë brenda komunës së Klinës. Në këtë pjesë bëhet fjalë për tematika të tilla që s'lidhen me lokalitetin por janë nevoja të përbashkëta për të gjitha. Aty hyjnë kërkesat për mësimin e gjuhës rome, informimin, përfaqësimin politik, fushatat e sensibilizimit për shëndetin, etj.

Strategjia është e mbështetur në debatet me komunitetet orientuar në shtatë tema kryesore të konsideruara si më të rëndësishme për komunitetet:

Shtëpitë, çështjet pronësore, vendbanimet joformale
Edukimi dhe rinia
Punësimi dhe zhvillimi ekonomik
Shëndetësia dhe çështjet sociale
Anti diskriminimi, siguria, të drejtat e minoriteteve dhe përfaqësimi
Kultura, mediat dhe informimi
Të drejtat e femrave

Duke llogaritur se çështja e sigurisë dhe ndonjë tjetër nuk janë konsideruar të ndonjë vështirësie të veçantë, në këtë drejtim është bërë më pak, duke u përqendruar në sektorë tjerë ku është menduar se kontributi mund të jetë më i madh për vet komunitetet.

Qasja sipas lokaliteteve të ndryshme ka të bëjë me projekte të veçanta. Kryesisht më të shpeshta në këtë pjesë janë projektet për infrastrukturën, projektet e infrastrukturës rrugore, ujësjellësit, kanalizime, bujqësinë, etj.

Në këtë pjesë gjatë hartimit të strategjisë bashkë me komunitetet "Syri i Vizionit" ka tentuar të bëjë edhe përlllogaritjen e përafërt të kostos së implikimit buxhetor për projektet e veçanta. Në këtë mënyrë këto kërkesa të komuniteteve kanë marrë formën e mini projekteve, në të cilat sipas një modeli të përbashkët janë përcaktuar disa kërkesa si kostoja e përafërt e llogaritur e çmimit, objektivat dhe qëllimet, përfituesit, etj. Këto

të dhëna janë konsideruar si pasqyrë e parë për t'u paraqitur para komunës dhe donatorëve për të matur mundësinë e angazhimit financiar.

1.9 Zbatimi i strategjisë

Ky dokument u adresohet të gjithë institucioneve, organizatave dhe atyre që janë të interesuar për të punuar me komunitetet rom, egjiptian e ashkali në komunën e Klinës. Megjithatë, në radhë të parë Strategjia është hartuar për të qenë në dispozicion të komunës dhe komuniteteve, për nevojat e planifikimit, ndërhyrjes në këto komunitete dhe për të qenë në dispozicion për donatorët. Strategjia në formën e tillë të hartuar i ofron Zyrës për komunitete një pasqyrë të gjendjes në terren, kërkesat e komuniteteve dhe jep sugjerime për projektet dhe drejtimet e mundshme të zhvillimit dhe investimit në periudhën në vazhdim. Ajo mund të shfrytëzohet nga zyrtarët komunalë në takimet me donatorët të cilët mund të shohin vendin se ku mund të kyçen për të ndihmuar komunën dhe komunitetet. Me përcaktimin e kërkesave/ projekteve Strategjia jep edhe një përlllogaritje të përafërt të kostos së ndërhyrjes, kështu që paraqet një tregues të mirë të nevojave të implikimeve buxhetore për vetë komunën ose donatorët, në mënyrë që ata të kenë mundësi të matin mundësitë e tyre dhe angazhimin e tyre në komunitete.

Ajo është një dokument në dispozicion posaçërisht për vet komunitetet, përfaqësuesit e tyre, qoftë në institucionet politike, qoftë të shoqërisë civile për të kërkuar projekte dhe zhvillimin e komuniteteve. Ajo do të jetë një dokument i rëndësishëm që pasqyron gjendjen e tërësishme të komunitetit të tyre, mundësitë dhe perspektivat.

1.10 Vështirësitë në realizimin e kësaj strategjie

Autorët e strategjisë e kuptojnë që gjitha rekomandimet dhe sugjerimet që dalin nga ky dokument nuk mund të plotësohen përnjëherë, as në një periudhë të shkurtë. Ato mbesin si orientime të vazhdueshme për institucionet dhe shoqërinë në një periudhë afatmesme dhe afatgjate. Por disa nga kërkesat sipas sektorëve dhe disa nga projektet dallohen për urgjencën me të cilën duhet ndërhyrë në to. Prioritet në këtë aspekt paraqitet nevoja për të ndërhyrë në sektorët e shëndetësisë dhe çështjeve sociale, urbanizimit dhe objekteve të banimit, të drejtat e njeriut dhe antidiskriminimit, posaçërisht fëmijëve dhe femrave. Këto kërkojnë ndërhyje të shpejtë, ndërsa edhe sektorët tjerë janë poaq të rëndësishëm dhe me nevojën që sa më parë të veprohet në to.

Autorët e strategjisë janë të vetëdijshëm për disa vështirësi që do të ndikojnë në realizimin e kësaj strategjie. Vështirësi kryesore në këso raste janë mungesa e mjeteve financiare për plotësimin dhe jetësimin e nevojave që ka komuniteti. Komunitetet rom, egjiptian e ashkali në lokalitetet ku jeton kanë nevojë për ndryshime të mëdha duke filluar nga infrastruktura dhe mënyra e jetës e deri në ndryshimin e qasjes dhe mënyrës se si institucionet dhe shoqëria merret me ta. Mundësia reale e institucioneve qendrore dhe lokale, buxhetit dhe shoqërisë kosovare janë shumë të kufizuara, ndërsa nevojat janë të mëdha dhe kërkesat vijnë nga të gjitha komunitetet dhe nga të gjitha kategoritë. Poashtu është e ditur se numri i donatorëve, ku hyjnë fonde dhe organizata ndërkombëtare që veprojnë në Kosovë dhe në komunën e Klinës, është zvogëluar, prandaj edhe mundësia e përkrahjes për projektet e komuniteteve është më e vogël tash. Një tjetër vështirësi është nga vet komuniteti, gjendja e tij ekonomike e sociale, mungesa e zhvillimit, mungesa e elitës kulturore që do u printe këtyre komuniteteve për të identifikuar nevojat e tyre dhe rrugët e zgjedhjes, mungesa e kuadrove të shkolluara nga radhët e këtyre komuniteteve, etj. Komunitetet nuk janë të organizuara sa duhet, nuk ka konkurrencë mendimesh dhe idesh, në kuadër të kësaj komune, përveç dy subjekteve politike nuk ka gati asnjë formë tjetër të veprimit. Edhe në rastet kur ka pasur tentime për të krijuar organizata joqeveritare apo grupime tjera, ato nuk kanë arritur të marrin ndonjë rol me rëndësi në jetën e komuniteteve. Vështirësi në këtë aspekt paraqet fakti se

pjesëtarët e komuniteteve janë shpërndarë nëpër lokalitete të ndryshme që shumë herë janë larg nga njëri tjetri, në bashkësi të vogla që shumë herë nuk e kalojnë numrin e dhjetë familjeve në një fshat. Në këtë mënyrë komunikimi dhe ndërveprimi brenda komuniteteve është i paktë dhe mundësia e organizimit të përbashkët është e vogël. Sa i përket projekteve për punësim vështirësitë shtohen nga fakti se në Kosovë dhe komunën e Klinës papunësia është shumë e madhe, numri i vendeve të punës që mund të hapen është shumë i vogël dhe kjo bën të vështirë përfshirjen e pjesëtarëve të këtyre komuniteteve në projektet për punësim.

Vështirësia e fundit që duhet përmendur është për faktin se Strategjia është joobligative në kuptimin që nuk ka ndonjë organ përgjegjës i cili do zbatonte këtë dokument. Në këtë aspekt institucionet dhe donatorët vendosin vet për mënyrës se sa dhe si do të plotësojnë rekomandimet që dalin nga ky dokument. "Syri i Vizionit" inkurajon institucionet që të shfrytëzojnë sa më shumë këtë dokument dhe të plotësojnë aq sa munden nga kërkesat që dalin nga ky dokument.

II. Iniciativat dhe rekomandimet

2.1 Hyrje

Strategjia iu qaset komuniteteve në dy mënyra: me qasjen në përgjithësi dhe sipas lokaliteteve të veçanta. Qasja e parë ka të bëjë me kërkesat dhe problematikat që kanë të bëjnë me komunitetet në përgjithësi kudo që jetojnë brenda komunës së Klinës. Në këtë pjesë bëhet fjalë për tematika të tilla që s'lidhen me lokalitetin por janë nevoja të përbashkëta për të gjitha. Aty hyjnë kërkesat për mësimin e gjuhës romë, informimin, përfaqësimin politik, fushatat e sensibilizimit për shëndetin, etj. nga të cilat përfiton gjithë komuniteti në secilin lokalitet, përfshirë edhe lokalitete të vogla në të cilat ka vetëm disa familje.

Strategjia është e mbështetur në debatet me komunitetet orientuar në shtatë fushat kryesore të konsideruara si më të rëndësishme për komunitetet. Përzgjedhja e këtyre fushave ka dalë nga puna që Qeveria ka bërë në përgatitje për hartimin e strategjisë për komunitetet rom, egjiptian e ashkali gjatë vitit 2007. Ato janë:

Çështjet pronësore, të banimit dhe vendbanimet joformale
Edukimi dhe rinia
Punësimi dhe zhvillimi ekonomik
Shëndetësia dhe çështjet sociale
Anti diskriminimi, siguria, të drejtat e minoriteteve dhe përfaqësimi
Kultura, mediat dhe informimi
Të drejtat e femrave

Në të vërtetë në shumicën e rasteve, problematika me të cilat përballen komunitetet rom, egjiptian e ashkali është e përgjithshme, për të gjitha komunitetet, pra nuk flitet për probleme që i përkasin ose janë vetëm të komuniteteve rom, egjiptian e ashkali. Me të njëjtën problematikë në shumicën e rasteve përballen edhe vet komuniteti shumicë shqiptar siç janë çështjet e vendbanimeve joformale, mungesa e infrastrukturës jetësore dhe asaj të zhvillimit ekonomik, shërbimet jo edhe aq të mira shëndetësore, mungesa e përkrahjes sociale, etj. Por ka edhe problematika që janë të veçanta për komunitetet rom, egjiptian e ashkali sikurse çështjet e kulturës dhe informimit, apo deri diku edhe arsimit dhe barazia gjinore.

Duke llogaritur se çështja e sigurisë dhe ndonjë tjetër nuk janë konsideruar të ndonjë vështirësie të veçantë në komunën e Klinës, në këtë drejtim i është dhënë më pak vëmendje në strategji, duke u përqendruar në sektorë tjerë ku është menduar se kontributi mund të jetë më i madh për vet komunitetet.

2.2 Çështjet pronësore, të banimit dhe vendbanimet joformale

Përshkrimi i gjendjes: Komunitetet rom, egjiptian e ashkali në komunën e Klinës në pjesën më të madhe jetojnë në bashkësi me shumicën shqiptare dhe komunitetet tjera. Për këtë arsye çështja e banimit të këtyre komuniteteve në këtë komunë shtrohet bashkë me të gjitha komunitetet tjera. Vendet ku jeton një pjesë e komuniteteve rom, egjiptian e ashkali nuk paraqesin probleme në kuptimin që të jenë vendbanime joformale. Por në disa nga këto fshatra pjesëtarët e këtyre komuniteteve kanë probleme me pronësinë. Një pjesë e mirë e shtëpive ku jetojnë ata në fshatrat Klinavc, Grabanicë, Dollovë, Budisalc, Bokshiq dhe Rudicë ndodhen në prona shoqërore apo në prona komunale, që paraqet një problem që duhet zgjidhur. Kjo posaçërisht në ato prona që janë në procesin e privatizimit apo do të hyjnë në privatizim në të ardhmen.

Sa i përket regjistrimit të pronave, shtëpive dhe objekteve të banimit, problemi në këto komunitete është poashtu i njëjtë me atë në komunitetet tjera. Në një të kaluar më të largët, shitblerjet i kanë bazuar në marrëveshje gojore dhe nuk i kanë bartur në kadastrën komunale, për këtë arsye shumë nga qytetarët nuk kanë pronat e tyre të regjistruara. Bëhet fjalë sidomos për shitblerjet që janë bërë në periudhën nga vitet 50-80 të shekullit të kaluar. Në këtë aspekt komunitetet rom, egjiptian e ashkali për shkak të analfabetizimit më të madh, ndoshta e ka më të theksuar se të tjerët këtë problem. Por në një pjesë të fshatrave pjesëtarët e këtyre komuniteteve kanë prona të mjaftueshme për nevojat e tyre.

Probleme ka edhe me pajisjen e qytetarëve me dokumente identiteti. Ka njerëz që asnjëherë nuk janë regjistruar në gjendje civile, nuk ekzistojnë në dokumentacion dhe për pasojë nuk kanë asnjë lloj dokumenti identifikimi. Kjo ka qenë një problem në të kaluarën por edhe tash është i pranishëm posaçërisht me fëmijët që lindin jashtë spitaleve.

Problemi i të pastrehëve në komunitetet rom, egjiptian e ashkali është një problem që tradicionalisht është lidhur me mënyrën e jetës së një pjesë të pjesëtarëve të këtyre komuniteteve, që gjithmonë ka qenë e pastrehë ose kanë jetuar në shtëpi të vjetra, me material të dobët ndërtimi. Kjo posaçërisht është problem në lokalitetin Mahalla të Klinës, Shtupel, etj. Për pasojë të shtëpive të dëmtuara që nga lufta, mungesës së objekteve të banimit dhe kushteve për jetë, një pjesë e këtij komuniteti që ndodhen jashtë Kosovës, janë sistemuar në vendet pritëse dhe nuk shprehin interesim për t'u kthyer më në

Kosovë, ku nuk gjejnë perspektivë për jetë në të ardhmen.

Iniciativat ekzistuese:

Klina ka hartuar Plani ideor urbanistik dhe zhvillimor dhe ka filluar puna për hartimin e planit të hollësishme rregullativ për Klinën. Përfundimi i planit të rregullimit të këtyre zonave do të sqarojë veprimet direkt të punës nëpër të gjitha lagjet, posaçërisht në Mahallë dhe në të njëjtën kohë do të verifikonte më afër nevojën e banorëve për legalizimin e shtëpive dhe ndërtimet e mundshëm në të ardhmen. Shtëpitë janë ndërtuar nga organizatat A.S.B. UNDP, Qeveria e Kosovës, Movimondo, Erikshjalpen, ICMC, Komuna e Klinës, THW, Cordaid, Caritas Italia, IOM, etj

Nga projektet e rindërtimit të pasluftës në Klinë, komunitetet rom, egjiptian e ashkali kanë përfituar një numër të madh të shtëpive. Shumica e tyre janë ndërtuar si projekte balancuese në kuadër të projekteve për kthimin e serbëve, por pavarësisht kësaj komuniteti ka përfituar më shumë se 120 shtëpi.

Sa i përket çështjes së regjistrimit dhe pajisjes me dokumente identifikimi për personat e paregjistruar, një organizatë ndërkombëtare me emrin CRPK po realizon një projekt në të cilin përfshihet edhe zgjidhja e këtyre rasteve. CRPK është një organizatë ndërkombëtare që merret me regjistrimin e romëve dhe egjiptianëve që nuk janë të regjistruar. Ata shtrijnë aktivitetin e tyre në Pejë ku kanë një zyrë në shërbim të këtyre komuniteteve.

Rekomandime për veprime të mëtejme:

- të hartohet plani zhvillimor urbanistik i Klinës, në mënyrë që mos të lejohen ndërtime të egra dhe në të ardhmen, bazuar në planin urbanistik, ndërtimet ekzistuese të legalizohen ose të prishen
- gjatë këtij procesi të bëhet regjistrimin i ri të pronave dhe evidentimin e tyre në kadastrë, sipas legjislacionit aktual ekzistues
- të përfshihen në projektet e ndërtimit social anëtarët e këtyre komuniteteve që nuk kanë pronë/shtëpi banimi
- të shikohet mundësia e dhurimit të trojeve nga komuna për ata pjesëtarë të këtyre komuniteteve që nuk kanë pronë për të ndërtuar shtëpi

2.3 Edukimi dhe rinia

Përshkrimi i gjendjes: Nxënësit e komuniteteve rom, egjiptian e ashkali ndjekin mësimet në gjuhën shqipe në shkolla të përbashkëta në komunën e Klinës. Ata janë të integruar në klasa të rregullta bashkë me nxënës të komunitetit shumicë shqiptar dhe komuniteteve tjera. Por për shkak të nivelit të ultë të vetëdijesimit, gjendjes së rëndë ekonomike dhe për arsye tjera, shumë fëmijë romë dhe egjiptianë mbesin jashtë shkollave, disa prej tyre duke u larguar nga shkolla nga prindërit në një moshë shumë të re. Edhe pse me ligjet ekzistuese në Kosovë arsimit nëntë vjeçar është obligues, një pjesë e mirë e prindërve nuk i dërgojnë fare apo i largojnë fëmijët nga shkolla ende pa kryer shkollën fillore. Ata fëmijë pastaj shfrytëzohen për punë, apo aktivitete për mbajtjen e familjes. Sa i përket shkollimit, një hulumtim i kryer në muajt shkurt dhe mars të vitit 2009 në 9 lokalitete më shumë më të madh të banorëve në komunë: në Lagjen "Mahalla", Shtupel, Klinavc, Budisalc, Rudicë, Krushevë e Madhe, Jagodë, Grabanicë, Poterqë, ka nxjerr na pah se vetëm një numër jo shumë i madh i fëmijëve të këtyre komuniteteve ndjek shkollimin, posaçërisht kur bëhet fjalë për ndonjë shkollë më të lartë. Janë vetëm një numër jo shumë i madh e nxënësve që vijojnë në shkollën e mesme, kurse vetëm dy kanë të kryer fakultet. Ndërsa në shkollat fillore gjendja është më e mirë. Gjatë vitit 2009-2010 janë 303 nxënës nga komuniteti rom, egjiptian dhe ashkali, që vijojnë në shkolla të mesme dhe fillore në komunën e Klinës. Mirëpo gjendja në arsimimin parashkollor është mjaft e keqe, për arsye se ka shumë pak nxënës në klasat parashkollore ndërsa në çerdhe dhe institucione të këtij niveli, po thuajse nuk ka fare fëmijë të komuniteteve rom, egjiptian dhe ashkali. Komuniteti egjiptian në rajonin e Klinës gjuhë amtare e ka gjuhën shqipe kështu që në arsimim nuk ka probleme me gjuhën, ndërsa komuniteti rom ka gjuhën e vet të vjetër, gjuhën rome. Megjithatë ky komunitet në shtëpi, në komunikim të përditshëm përdor gjuhën shqipe. I pakët është numri i pjesëtarëve më të rinj të komunitetit rom që di

më shumë se ndonjë fjalë në gjuhën rome. Në këtë aspekt sa i përket arsimimit të tyre, përdorimi i gjuhës shqipe në shkollë nuk paraqet vështirësi. Por përfaqësuesit e këtij komuniteti kërkojnë që për hir të ruajtjes së trashëgimisë gjuhësore dhe për nevojat e zhvillimit të identitetit dhe trashëgimisë së vet komunitetit në të ardhmen, të bëhet futja e një lënde të mësimi të gjuhës rome në shkollat e këtij komuniteti. Mungesa e kuadrit përkatës do të zgjidhej me aftësimin/shkollimin përkatës të një mësuesi, që do mbante orët në shkollat ku ka nxënës të komunitetit rom, ose edhe me huazimin e një mësuesi nga rajone tjera. Një çështje e ngritur si nevojë për shkollimin e këtyre komuniteteve është edhe ajo për organizimin e mësimi plotësues. Pasi një pjesë e madhe e komuniteteve është analfabete, nxënësit -posaçërisht ata të klasave të ulëta, kanë probleme të mësimi. Këta fëmijë kanë prindër që nuk dinë shkrim lexim dhe kjo vlerësohet si një nga arsyet se pse suksesi i tyre në shkollë është i dobët, për shkak se nuk kanë mbështetjen dhe ndihmën në shtëpi për të kuptuar mësimet dhe detyrat e shtëpisë. Për këtë arsye mbajtja e mësimi shtesë për këta nxënës konsiderohet e nevojshme në mënyrë që të përmirësohet rezultati i këtyre nxënësve.

Po ashtu për të rinj dhe nxënës të këtyre komuniteteve mund të organizoheshin klasat e mësimi intensiv. Bëhet fjalë për ata që kanë kaluar moshën për të filluar mësimin në klasat fillore pa shkuar në shkollë, ose që i kanë lënë përgjysmë mësimin. Për ta do të mundësohej një shkollim i shpejtë me programe të reduktuara, që në afat të shkurtë të kryejnë arsimimin nevojshëm elementar. Ky lloj mësimi do ishte edhe kontribut kundër analfabetizmit të këtyre komuniteteve.

Ashtu si gjithë komunitetet rom, egjiptian e ashkali, ashtu edhe rinia në komunën e Klinës nuk ka ndonjë organizim të mirë. Disa subjekte joqeveritare të këtyre komuniteteve ende nuk kanë krijuar strukturë që të marrë nisma, iniciativa për aktivitete rinore. Edhe brenda subjekteve politike të komuniteteve nuk ekziston organizimi e as prania e komponentit rinor.

Pasi që një pjesë e madhe e komuniteteve rom, egjiptian e ashkali jetojnë në varfëri të skajshme një barrë e madhe për të mbajtur familjen bie shpesh mbi të rinjtë që shumë herë shfrytëzohen nga familja që në moshë shumë të re për të punuar dhe mbajtur familjen. Ata largohen shpesh nga shkollat pa marrë as arsimin fillor. Si pasojë mundësia e këtyre të rinjve për të marrë arsimim por edhe për një formim elementar kulturor janë shumë të vogla ose pothuaj asfare. Ata nuk janë të përfshirë në kurrfarë aktiviteteve kulturore, sportive e rekreative.

Iniciativat ekzistuese:

Në shkollat e komunës së Klinës janë përfshirë një numër i mirë i nxënësve të komunitetit rom e egjiptian dhe autoritetet kanë treguar gatishmëri për t'i përfshirë ata në numër sa më të madh.

Disa organizata joqeveritare kanë punuar me komunitetin në ngritjen e vetëdijes për shkollim dhe edukim. OJQ "Elena Gjika" ka zhvilluar projekte për luftimin e analfabetizmit në këtë komunitet në komunën e Klinës. Kjo organizatë është e fokusuar në punën me gratë dhe ka qenë në shërbim të ngritjes së vetëdijes së femrave të këtij komuniteti për nevojat e shkollimit të femrave. Edhe OJQ ka mbajtur për dy vjet ka mbajtur kurse kundër analfabetizmit në këtë komunë.

Organizata italiane RTM në kuadër të një projekti më të gjerë që zhvillohet në këtë komunë, por edhe në komuna tjera të rajonit, ka disa vjet që e mban një parashkollorë në fshatin Shtupel në të cilin janë përfshirë edhe fëmijë të komuniteteve rom, egjiptian e ashkali. Projekti i tyre ka ndikuar në afrimin këtyre fëmijëve nëpër shkolla.

Tek të rinjtë e komuniteteve rom, egjiptian e ashkali gjithnjë ka pasur interesim për të krijuar organizata joqeveritare, të cilat edhe pse nuk janë forcuar asnjëherë, mund të mblidhnin rininë dhe të krijohen struktura që do merreshin me organizimin e jetës rinore. Disa grupe joformale të të rinjve funksionojnë në Mahallë. Ata janë të fokusuar kryesisht në muzikë por kanë interesime edhe për sektorë tjerë.

Rekomandime për veprime të mëtejme:

- të kërkohet mënyra për të përfshirë gjuhën rome në planprogramet mësimore në disa shkolla të komunës për nxënësit romë edhe të tjerëve që shprehin dëshirë. Këtu përfshihet edhe përkrahja (financimi) për shkollimin e kuadrit që jep gjuhën rome dhe për blerjen ose botimin e librave të mësimi të gjuhës dhe kulturës rome
- të organizohet mësim shtesë për nxënësit e këtyre komuniteteve
- të mbahet mësim intensiv për nxënësit që nuk janë të përfshirë në procesin arsimor
- të ndahen kuota të caktuara nëpër shkollat e mesme profesionale të Klinës në mënyrë që të garantohet pranimi i nxënësve të komuniteteve në këto shkolla
- të punohet me mësuesit dhe nxënësit në mënyrë që ketë një trajtim të barabartë për nxënësit rom, egjiptian e ashkali nëpër shkolla

- të përfshihen të rinjtë në aktivitete kulturore e sportive
- të përkrahet realizimi i projekteve për organizimin dhe fuqizimin e rinisë rome, egjiptiane e ashkali, duke filluar nga organizatat rinore, klubet sportive, etj
- të ndahet ndonjë bursë për shkollimin e studentëve të komuniteteve rom, egjiptian e ashkali

2.4 Punësimi dhe zhvillimi ekonomik

Përshkrimi i gjendjes: Komunitetet rom, egjiptian e ashkali që jetojnë në komunën e Klinës përbëjnë një komunitet të vogël në kuadër të popullsisë së përgjithshme të komunës. Ata janë 1600 banorë në komunë e Klinës me rreth 55 mijë banorë. Numri i atyre që punojnë nuk është shumë i madh, pasi që jo vetëm komunitetet, por i gjithë rajoni përballen me papunësi të madhe ku një pjesë e mirë e popullatës së komunës jeton në kushte të vështira dhe varfëri. Sipas të dhënave që "Syri i Vizionit" ka mbledhur nga gjendja në terren rezulton se në institucionet shtetërore punojnë një numër prej rreth 22 vetë. (Në administratën komunale dhe tre sektorët kryesorë të saj punojnë 13 pjesëtarë të këtij komuniteti, 6 në FSK, dhe 3 në polici, ndërsa në shërbimet KEK, ujësjellës dhe higjienë nuk janë të përfshira fare komuniteti rom e egjiptian.)

Pjesa tjetër kryesisht janë të papunë, por punojnë tokat dhe merren me bujqësi dhe blegtori. Shumë familjet megjithatë jetojnë në varfëri dhe kushte minimale ekzistenciale, pa shumë perspektivë. Shkaqet pse ndodh një gjendje e tillë janë të shumta, ato vijnë nga e kaluara dhe një pozicion në të cilin këto komunitete nuk kanë qenë të organizuara mirë dhe nuk kanë ditur t'i paraqesin kërkesat e veta. Shkak është edhe vetëdija e ultë, mungesa e organizimit më të fortë, dhe pozicionit më inferior në raport me komunitetet tjera. Po ashtu bazuar në gjendjen faktike shihet se për shumë vende pune mungon kuadri përkatës, por edhe kur ka kuadër të kualifikuar, ata nuk kanë shumë punë.

Në mesin e këtyre komuniteteve nuk ka ndërmarrës iniciativash në sektorin privat, të

cilat mund të krijonin mundësi për punësim dhe vetmbajtje. Kjo vjen edhe nga shkakun se një pjesë e kësaj popullatë nuk ka prona, nuk ka punë (rrogë) dhe për pasojë edhe nuk ka shumë qasje në banka dhe mundësi të marrjes së kredive për fillim biznesi. Në të kaluarën një pjesë e mirë e këtyre komuniteteve kanë punuar dhe janë vetmbajtur me profesione që kanë qenë zanate të trashëguara në këto komunitete. Ata janë angazhuar duke punuar si kovaçë, karrocierë, shitës të hekurishteve, mbajtës dhe shitës të kuajve, etj., profesione që tashmë kanë humbur rëndësinë dhe nuk ofrojnë shumë mundësi. Një pjesë e përfaqësuesve të këtyre komuniteteve vazhdon të jetojë nga punimi i tokave bujqësore të cilët me mundësi të mbjelljes së pemëve dhe perimeve, dhe me pas ato i sheshin sipas mundësive të tyre që i kanë në treg.

Iniciativat ekzistuese:

Një numër prej rreth 22 pjesëtarëve të këtyre komuniteteve tashmë është punësuar në institucionet e ndryshme shtetërore komunale dhe rajonale. Janë 13 të punësuar në komunë (administratë, arsim e shëndetësi), 6 në FSK, 3 në polici, ndërsa tek shërbimet KEK, ujësjellës dhe higjienë në Komunën e Klinës nuk ka të punësuar nga këto komunitete. Kjo paraqet një bazë të mirë për fillim dhe ka thyer tabunë e dikurshme lidhur me punësimin e këtyre komuniteteve, që në një të kaluar të afërt kishte rrallë ndonjë të punësuar në sektorin shtetëror.

Për vetëpunësimin e komunitetit dhe angazhimin e tij në aktivitete bujqësore, pasi që komuniteti ka një sasi të madhe të tokës, ka pasur përkrahje nga disa organizata dhe nga Kuvendi Komunal i Klinës. Bëhet fjalë për përkrahje nga FAO, AKTED duke dhuruar traktor, por edhe mjete për bujqësi, farë për të mbjellat dhe shtim të fondit të bagëtive.

Në fshatin Videjë DRC ka ndërtuar një pikë grumbullimi të qumështit në të cilin banorët e fshatit kanë mbledhur prodhimin e qumështit dhe ka pasur një kontratë me prodhues të qumështit në Pejë. Kjo ka garantuar shitjen për banorët e fshatit dhe i ka nxitur ata të merren me bagëti.

Rekomandime për veprime të mëtejme:

- institucionet me financim nga buxheti i Kosovës në radhët e tyre të punësojnë pjesëtarë të këtyre komuniteteve
- posaçërisht duhet punësuar pjesëtarët e këtyre komuniteteve në projektet që kanë të

- bëjnë me këto komunitete
- të përkrahen projektet për ferma, mini biznese të cilat do mbaheshin nga pjesëtarët e këtyre komuniteteve
- të përkrahet zhvillimi i bujqësisë në zonat e fshatrave në të cilat këto komunitete kanë prona

2.5 Shëndetësia dhe çështjet sociale

Përshkrimi i gjendjes: Pjesëtarët e komuniteteve rom, egjiptian e ashkali kanë shërbime të përbashkëta shëndetësore me komunitetet tjera në lokalitetet e tyre. Kryesisht në secilin nga këto lokalitete ka ambulanca në të cilat kryhen shërbimet elementare shëndetësore për të gjithë qytetarët e Kosovës.

Se cila është gjendja e vërtetë e komuniteteve në këtë aspekt nuk ka ndonjë hulumtim të saktë por megjithatë ajo që bie në sy është se pjesëtarët e këtyre komuniteteve kanë probleme shëndetësore, një pjesë e tyre vdesin shumë të rinj, kanë vdekshmëri të foshnjave dhe fëmijëve dhe mjaft probleme shëndetësore.

Në lokalitetet ku jetojnë komunitetet rom, egjiptian e ashkali, shtëpitë janë nën nivelin e përgjithshëm të jetesës. Shumë nga ata jetojnë në shtëpi që s'plotësojnë asnjë kusht banimi, furnizimin me ujë të shëndetshëm për disa nuk është i mirë, një pjesë e madhe nuk kanë mundësi të kenë banjo të kompletuara e as kanalizimet. Pasi një pjesë e madhe jeton në varfëri të plotë, ata nuk kanë ushqimin adekuat, shumë herë ushqehen edhe me gjëra të gjetura apo të falura që mund të jenë të dëmshme. Të gjitha këto ndikojnë në shëndetin e njeriut dhe në krijimin e sëmundjeve. Një pjesë e fëmijëve lindin jashtë spitaleve, ndërsa foshnjat dhe fëmijët nuk vaksinohen. Kontrollat mjekësore nuk janë të rregullta edhe si pasojë e mungesës së edukatës së duhur shëndetësore të prindërve dhe të gjithë komunitetit.

Sa i përket shërbimeve sociale duhet pasur parasysh se shoqëria kosovare nuk ofron shumë në politikën sociale. Numri i vogël i atyre që përfitojnë këtë ndihmë vjen për shkakun se kriteret për të përfituar janë shumë të vështira dhe të paktë janë ata që mund t'i plotësojnë. Në muajin nëntor 2009

Qendra për punë sociale ka evidentuar gjithsej 942 përfitues në komunën e Klinës. Nga ta, së paku 37 familje me 178 anëtarë janë të komuniteteve rom, egjiptian e ashkali.

Një nga dukuritë më shqetësuese të shoqërisë sot është ai i lypësve të vegjël nga radhët e këtyre komuniteteve. Fëmijë kryesisht të moshave deri në 10 vjeç bredhin rrugëve duke kërkuar lëmoshë. Dukuria si e tillë është shqetësuese për faktin se këta fëmijë kalojnë një pjesë të tillë të fëmijërisë duke u shfrytëzuar nga të rriturit, që në të shumtën e rasteve janë prindërit e tyre, detyrohen të lënë shkollat, bredhin rrugëve të pa veshur, pa përkujdesjen e duhur shëndetësore duke kërkuar lëmoshë nëpër rrugë dhe lokale. Për më shumë, një pjesë e prindërve i shfrytëzon këta fëmijë që menjëherë pas lindjes duke i marrë ata në rrugë ku ata kërkojnë lëmoshë, ose duke i mbajtur të shtrirë për orë të tëra foshnjat në trotualet e rrugës në kushte jonjerëzore për të pritur lëmoshën nga kalimtarët. Institucionet qeveritare dhe lokale, bashkë me qendrën për punë sociale dhe policinë duhet të ndërtojë dhe zbatojnë politikat për ndërprerjen e një dukurie të tillë të shfrytëzimit të fëmijëve në një mënyrë kaq çnjerëzore për fëmijët, një pjesë të cilëve që në moshën foshnjore përballet me këtë fat të hidhur njerëzor.

Iniciativat ekzistuese:

Komuna bashkë me donatorë dhe komunitetet gjatë këtyre 5 vjetëve të kaluara ka realizuar dhjetëra projekte infrastrukture për përmirësimin e kushteve të jetës përfshirë rrugët, ujësjellës, kanalizime etj, në të gjitha lokalitetet ku jetojnë komunitetet, që ka ndikuar në kualitetin e jetës në lokalitetet e banuara më komunitetet rom, egjiptian e ashkali. Projekte ujësjellësi dhe kanalizime janë ndërtuar nëpër disa fshatra, kurse në Mahallë të Klinës përmirësimi i kushteve të infrastrukturës ka shtuar nivelin e pastërtisë në lagje.

Ambulancat komunale ofrojnë shërbimet e veta për banorët e këtij komuniteti pa dallime në secilin lokalitet ku ata jetojnë.

Policia bashkë edhe me organizatat ndërkombëtare zhvillojnë tërë kohën aksione të largimit nga rruga të fëmijëve që kërkojnë lëmoshë, e poashtu punohet me prindërit për të parandaluar shfrytëzimin e fëmijëve të vegjël për lëmoshë.

Rekomandime për veprime të mëtejme:

- të bëhet një hulumtim i plotë për gjendjen shëndetësore në këto komunitete
- të shtohen vizitat mjekësore në lokalitetet ku jetojnë komunitetet
- të përcillet gjendja e vaksinimit dhe të bëhet vaksinimi i fëmijëve të pa vaksinuar
- të shpërndahen falas mjete preventive, ilaçe kundër sëmundjeve ngjitëse, materiale propaganduese për vetëdijësimin për rëndësinë e higjienës
- të përkrahen projektet e OJQ-ve dhe komuniteteve që kanë të bëjnë me shëndetin
- të ndërtohen dhe zbatohen politika për ndalimin e vazhdimin të shfrytëzimit të fëmijëve për të kërkuar lëmoshë dhe të ndërmerren masa për prindërit që e bëjnë këtë

2.6 Anti diskriminimi, siguria, të drejtat e minoriteteve dhe përfaqësimi

Përshkrimi i gjendjes: Në mungesë të regjistrimit zyrtar të popullsisë nuk dihet numri i saktë i pjesëtarëve të komuniteteve rom, egjiptian e ashkali në komunën e Klinës. Sipas të dhënave që ka Komuna e Klinës jetojnë rreth 1600 pjesëtarë të këtyre komuniteteve, por shifrat megjithatë ndryshojnë për shkak se kjo popullatë është në lëvizje dhe ndërron vendbanimet, prandaj nuk ka një numër të saktë të këtyre komuniteteve. Ata jetojnë në varfëri, me shumë pak të ardhura me pak mundësi punësimi dhe ndërmarrësi private, kryesisht të papërfshirë në jetën shoqërore. Për kohë të gjatë janë përballur me opinion negativ të shoqërisë për shkak të mënyrës së jetës, varfërisë dhe statusit shoqëror dhe paragjyqime që kanë ardhur nga mungesa e arsimit, formimit kulturor, jetës nomade dhe kushteve në të cilat kanë jetuar këto komunitete. Me atë pozitë që kanë pasur, dikur ka qenë e pa mendueshme përfshirja e tyre në administratë dhe vende tjera pune. Por sot pothuajse në të gjitha institucionet ka të punësuar nga këto komunitete. Me gjithë këtë ndryshim në të mirë të këtyre komuniteteve, ata megjithatë kanë kërkesa për më shumë punësim.

Pozita e tyre e pabarabartë posaçërisht ndjehet në raport me komunitetet tjera pakicë. Këtu bëhet fjalë për dallim të madh që ka ekzistuar gjithmonë në të kaluarën në punësim në krahasim me komunitetin serb, që edhe pse ka përgjysmë më pak pjesëtarë, përfiton më

shumë. Dallimi me komunitete tjera pakicë është edhe në procesin e kthimit dhe ndërtimin e shtëpive. Në pesë vjetët e fundit që zhvillohet kthimi në komunën e Klinës nga projekte qeveritare dhe donatorë të jashtëm për serbët janë ndërtuar rreth 230 shtëpi dhe është realizuar kthimi në nëntë fshatra në komunën e Klinës. Kurse për komunitetet rom, egjiptian e ashkali janë realizuar projekte të kthimit të organizuar vetëm në Budisalc dhe Rudicë.

Diskriminimi nganjëherë ndjehet edhe gjatë ofrimit të shërbimeve publike shtetërore nga të punësuarit në këto institucione ose në jetën e përditshme. Ndodh që mjekët nuk e trajtojnë njëjtë pacientin që vjen nga komunitetet, shumë herë për shkak të papastërtisë që mund të ketë, ose për shkak të varfërisë ose edhe për shkak se ai nuk i jep para. Ose ka raste psh. kur mësuesit kanë ndarë nxënësit romë në banka të veçanta ose kur prindërit nuk kanë dashur që fëmija i tyre të rrijë në bankë më fëmijët e romë apo egjiptianë. Sa i përket përfaqësimit politik komuniteteve rom, egjiptian e ashkali, ata përfaqësohen nga dy subjektet e veta politike që kryesisht tubojnë pjesëtarët e këtyre komuniteteve: Iniciativa e re demokratike e Kosovës (IRDK) që programin e saj e ka angazhimin për gjendjen e komunitetit egjiptian në Kosovë dhe Partia Rome e Bashkuar e Kosovë (PRBK) parti e subjektit politik rom, që për shkak të shpërndarjes së votave nuk kanë asnjë këshilltar në Kuvendin Komunal të Klinës, por ata përfaqësohen nëpër komitetet e Kuvendit dhe nëpër zyrat e komunës.

Iniciativat ekzistuese:

Komuna e Klinës ka punësuar një numër pjesëtarësh të këtyre komuniteteve në tre sektorët e vet buxhetorë: në administratë, arsim e shëndetësi punojnë 12 pjesëtarë të këtij komuniteti. 6 tjerë në FSK, 3 në polici dhe 1 në gjykatë, që do të thotë gjithsej 22 të punësuar, që është një ndryshim pozitiv në krahasim me të kaluarën.

Edhe në arsimin e lartë të Kosovës janë hapur mundësi për regjistrimin e studentëve nga këto komunitete. Përpos garës njëjtë sikur të gjithë studentët tjerë, Universiteti i Prishtinës ndan kuota të caktuara për pjesëtarët e këtyre komuniteteve në secilin nga fakultetet e tij, për të garantuar shkollimin e lartë. Së paku tre studentë nga ky komunitet momentalisht ndjekin studimet në Prishtinë dhe Pejë.

Përfaqësimi i pakicave në parlamentin e Kosovës është i paraparë me Kushtetutën e Kosovës. Sipas kushtetutës për komunitetin egjiptian është i ndarë së paku një vend në

Parlamentin e Kosovës në të cilin 100 vende deputeti fitohen me vota kurse 20 tjera janë të parapara për pakicat.

Në Kuvendin Komunal të Klinës ka dy komitete që janë të parapara për të trajtuar problemet e pakicave: Komitetin për komunitete dhe Komitetin për ndërmjetësim në të cilat pakicat kanë shumicën e anëtarëve. Ndërsa në kuadër të qeverisë komunale ka dy zyra që merren me komunitetin: Zyra e komuniteteve dhe Zyra për kthim, në të cilat janë të punësuar edhe përfaqësues të komuniteteve.

Kuvendi komunal deri në vitin 2009 ka ndarë buxheti të veçantë vjetor për komunitetet pakicë.

Rekomandime për veprime të mëtejme:

- në raste të punësimit në baza nacionale të shikohet dhe të kihet për bazë një farë përqindje, në mënyrë që të mos ndodh që një pakicë të favorizohet dhe tjera të lihet pas dore
- institucionet arsimore të punojnë me kuadrin në mënyrë që të evitojnë rastet e dallimeve mes nxënësve në klasa
- të vazhdohet me ndarjen e vendeve për përfaqësimin e komuniteteve pakicë në organet komunale dhe qendrore sipas parimit të "diskriminimit pozitiv"

2.7 Kultura, mediat dhe informimi

Përshkrimi i gjendjes: Komunitetet rome, ashkali dhe egjiptiane kanë identitetet e veta kombëtare. Derisa komuniteti rom ka një identitet më të veçantë dhe të theksuar, komuniteti egjiptian shumëçka e ka përbashkët me komunitetin shumicë shqiptar. Komuniteti egjiptian ka gjuhë të veten amtare gjuhën shqipe, veshjet e njëjta kombëtare dhe flamurin. Komuniteti rom ka gjuhën e vet, veshjet e veta kombëtare dhe flamurin kombëtar rom.

Gjuha rome sipas të dhënave nga studimet dhe historia ka disa shekuj që është përdorur në Kosovë. Ajo është pjesë e kësaj gjuhe që flet ky komunitet në vende tjera të botës. Por në komunën e Klinës, numri më i madh i pjesëtarëve të këtij komuniteti, posaçërisht moshat e reja nuk e njohin fare, ose e njohin shumë pak këtë gjuhë. Në këtë mënyrë ajo pak nga pak po rrezikon të zhduket mes pjesëtarëve të këtij komuniteti, pasi që ajo njihet vetëm nga njerëz të moshës më të

vjetër. Për të mbrojtur këtë pjesë të trashëguar të identitetit rom, mësimi i gjuhës rome është një nga interesimet e këtij komuniteti. Kjo do realizohej duke futur në program arsimor në shkollat e rajonit një ose dy orë në javë mësimin e gjuhës rome. Mësimi si fillim do organizohej për të gjithë nxënësit e një shkolle së bashku pa dallim klase, ndërsa do mbulohej me një mësues, që sipas një orari gjatë javës do udhëtonte nga një shkollë në tjetrën.

Në rast se nuk arrihet kjo, atëherë do duhej një kurs jashtë shkollor në të cilin do mësohej gjuha rome me të njëjtin angazhim sikurse u parashtrua më sipër.

Komunitetet rom, egjiptian e ashkali poashtu kanë trashëgiminë e vet kulturore, folklorin e njohur rom dhe egjiptian. Ne të kaluarën ka pasur shembuj të mirë të përfaqësimit të artistëve dhe kësaj kulture por në kohën e sotme nuk ka asnjë përpjekje më të vogël për ruajtjen dhe zhvillimin e mëtejme të kësaj trashëgimie kulturore. Momentalisht nuk ka asnjë institucion, organizatë a shoqatë që do merrej me kulturën e komuniteteve dhe derisa komunitetet tjera gjithnjë marrin fonde, ndihma dhe subvencione për zhvillimin dhe ruajtjen e identitetit të vet kombëtar, këto komunitete nuk kanë përfituar asnjëherë në këtë aspekt as nga fonde qeveritare e as të donatorëve. Në të vërtetë deri më tani as vet komunitetet nuk kanë qenë në gjendje të parashtrorë dhe argumentojnë një kërkesë të tillë. Prandaj krijimi i një lloj organi (SHKA apo qendër të kulturës rome, egjiptiane e ashkali) do të mund të luante rolin e një koordinatori të jetës kulturore. Ky organ mund të motivonte të rinjtë që të mësojnë dhe të mbajnë më tej këtë trashëgimi në të cilën përfshihen këngët, vallet dhe veshjet tradicionale të këtyre komuniteteve.

Sa i përket aspektit të informimit komunitetet rom, egjiptian e ashkali informohen nga mediat që ofrojnë lajme në gjuhën shqipe dhe në gjuhët e minoriteteve tjera. Nga aspekti gjuhësor kjo nuk paraqet problem për ta, pasi këto komunitete e përdorin edhe vet si gjuhë të parë gjuhën shqipe, por problemi është se në këto medime ka fare pak emisione dhe lajme për gjendjen e këtyre komuniteteve. Momentalisht komunitetet rom, egjiptian e ashkali nuk ka asnjë medium të vetin në rajonin e Klinës. Televizioni publik i Kosovës RTK ka një emision informativ argëtues një herë në javë.

Një gazetë lokale që fillimisht mund të botohej një herë apo dy herë në muaj mund të mbulonte poashtu nevojën për informim. Një gazetë e tillë mund të fillonte me një numër të vogël faqesh, nga të cilat 60-80 përqind do ishin në gjuhën shqipe, gjuhë të cilën e përdor

komuniteti. Por në këto faqe do shkruhej për problemet dhe tematikat e jetës së këtyre komuniteteve. Pjesa tjetër, përafërsisht një e katërta e faqeve do të përmblyhte këtë përmbajtje në gjuhën rome duke ndikuar edhe më tej në përhapjen e kësaj gjuhe.

Veç informimit, mediumi për komunitetin rom do ndikonte edhe shtimin lidhjes dhe komunikimin brenda anëtarëve të bashkësisë.

Iniciativat ekzistuese:

Ne televizionin publik të Kosovës RTK ka një emision javor në gjuhën rome që shërben sadopak në afirmimin e gjuhës dhe kulturës rome. Programi në gjuhën rome poashtu jep edhe informata për jetën e komunitetit dhe zhvillimet që ndodhin në këtë komunitet, ngjarjet me rëndësi dhe zhvillimet duke krijuar një hapësirë lidhje mes romëve në Kosovë. Gazeta rajonale e shoqërisë civile "Kasneci" nga Peja për një kohë të gjatë ka raportuar edhe për aktivitetet dhe problemet e komunisteve rom, egjiptian dhe ashkali në këtë komunë. Në këtë gazetë që është botuar fillimisht nga OSBE e pastaj nga organizata "Syri i Vizionit", ka pasur rregullisht nga dy faqe kushtuar komuniteteve pakicë, dhe ndër tjera edhe komuniteteve rom, egjiptian dhe ashkali.

Rekomandime për veprime të mëtejme:

- të përkrahet krijimi i një SHKA-je (ose ndonjë organi tjetër kulturor) që do merrej me ruajtjen e trashëgimisë folklorike të komuniteteve rom, ashkali e egjiptase
- ta ndahet buxhet për ruajtjen e trashëgimisë së këtyre komuniteteve ashtu siç jepen fonde komunale dhe qendrore për trashëgiminë kulturore të komuniteteve tjera
- të përfshihet gjuha rome në shkolla
- të ndihmohet hapja e një gazete në gjuhën rome

2.8 Të drejtat e femrave

Përshkrimi i gjendjes: Sa i përket pozitës së femrës në komunitetet rom, egjiptian e ashkali nuk ka ndonjë hulumtim të veçantë që e tregon këtë, por ka vend për të dyshuar se pozita e saj është mjaft e vështirë në familje dhe shoqëri. Duke qenë edhe femër edhe pjesëtare e komuniteteve rom, egjiptian e ashkali ajo në një mënyrë përballet me diskriminim të dyfishtë.

Familjet e këtyre komuniteteve zakonisht janë familje patriarkale që funksionojnë në mënyrë të tillë që nuk i japin shumë hapësirë gruas, që duke qenë edhe e pashkollë edhe e varfër dhe pa ndonjë mbështetje ekonomike, nuk ka mundësi të luftojë për më shumë të drejta për vendimmarrje në familje. Posaçërisht gjendja është e vështirë për vajzat e këtij komuniteteve, një pjesë e mirë e të cilave ndalohen që në moshë shumë të re nga shkolla. Këto vajza që në moshë shumë të vogël detyrohen që të punojnë dhe të mbajnë familjen. Posaçërisht problematike është martesë e këtyre femrave që në moshë shumë të re. Ato si të mitura shumë herë martohen pa lejen dhe miratimin e tyre, shpesh edhe duke i shitur për para. Poashtu pas këtyre martesave në moshë të re fillojnë shumë herët lindjen e fëmijëve dhe bëhen nëna në moshë tepër të re. Kjo pastaj pasohet me shumë lindje gjatë jetës që vijnë nga mungesa e edukatës shëndetësore, planifikimit familjar, etj. dhe që e bëjnë të vështirë jetën e këtyre grave të reja.

Iniciativat ekzistuese:

Organizata të ndryshme në komunën e Klinës kanë zhvilluar projekte për fuqizimin e femrave edhe në kuadër të këtij komuniteti. Organizata "Elena Gjika" ka zhvilluar projekte kundër analfabetizmit tek femrat në komunën e Klinës. Edhe organizata joqeveritare "Zana" nga Klina ka zhvilluar fushata kundër analfabetizmit të femrave në të gjitha komunitet, përfshirë edhe atë rom, egjiptian dhe ashkali.

Këto kurse kanë qenë të shoqëruara edhe me kurse tjera si kurset për mësimin e aftësive në zanate të ndryshme si për rrobaqepësi, kurse për frizerë, etj.

Me përkrahjen e organizatës italiane RTM në fshatin Vidëjë është krijuar një shoqatë e grave me emrin "Indira". Kjo organizatë mbledh gratë e të gjitha komuniteteve edhe nga komuniteti shumicë shqiptar, edhe nga komunitetet serb, rom dhe egjiptian.

Rekomandime për veprime të mëtejme:

- të krijohet sa më shumë hapësirë për shkollimin e femrës në komunitetet rom, egjiptian e ashkali
- ta organizohen kurse për femrat, kurse kundër analfabetizmit, kurse ose aftësimi të këtyre femrave rrobaqepësi, etj.
- të mbahen vizita të vazhdueshme mjekësore në të cilat do flitej për planifikimin familjar,
- femrave, posaçërisht vajzave të komuniteteve rom, egjiptian e ashkali t' u tregohen të drejtat e tyre në mënyrë që ato të jenë në gjendje të kundërshtojnë prindërit e tyre lidhur me vendimet që ata marrin sidomos për martesë në moshë të re
- të krijohet mundësi punësimi

III. Ndërhyrja në komunitet

3.1 Hyrje

Kjo pjesë e kësaj strategjie ka të bëjë me qasjen nëpër lokalitete të ndryshme, me projekte të veçanta nëpër lagje dhe fshatra të komunës së Klinës. Kryesisht më të shpeshta në këtë pjesë janë projektet për infrastrukturën, projektet e infrastrukturës rrugore, ujësjellësit, kanalizimet, bujqësinë, rininë, etj.

Në këtë pjesë gjatë hartimit të strategjisë bashkë me komunitetin SiV ka tentuar të bëjë edhe përlllogaritjen e përafërt të kostos së implikimit buxhetor për projektet e veçanta.

Në këtë mënyrë këto kërkesa të komunitetit kanë marrë formën e mini projekteve, në të cilat sipas një modeli të përbashkët janë përcaktuar disa kërkesa si kostoja e përafërt e llogaritur e çmimit, objektivat dhe qëllimet, përfituesit, etj. Këto të dhëna janë konsideruar si pasqyrë e parë për t'u paraqitur para komunës dhe donatorëve për të matur mundësinë e angazhimit financiar.

Zbatimi i këtyre projekteve zbut problemet më të dukshme të komunitetit që bien në sy në shikim të parë në vendet ku jeton, por nuk i zgjedh në përgjithësi problematikat lidhur me komunitetin, prandaj kjo pjesë e tretë e kësaj strategjie duhet parë si shtojcë e pjesës së dytë në të cilin jepen rekomandimet.

Në këtë listë projektesh janë përfshirë nëntë lokalitetet kryesore, ato fshatra ku kërkesat e komunitetit mund të artikulohen dhe të shprehen para donatorëve.

3.2 Fshati Budisalc

Fshati Budisalc gjendet diku rreth 15 km në largësi nga qyteti i Klinës. Ky fshat është me banim të përzier nga komunitetet në të cilin jetojnë afërsisht 20 % e banorëve i takojnë komunitetit egjiptian ndërsa 80 % e banorëve i takojnë komunitetit shqiptar.

Ky fshat është ndër fshatrat me varfëri të skajshme, fenomen ky që përfshin komunitetin egjiptian, i cili ballafaqohet çdo ditë e më shumë me këtë problem. Një ndër problemet më të mëdha në këtë fshat është uji i pijes, punësimi, edukimi, shëndetësia etj. Njëherit edhe problemet me infrastrukturë janë të theksuara shumë.

Shkollimi i të rinjve është shumë i vogël pasi që në fshat ekziston vetëm shkolla fillore. Për të vazhduar shkollimin e mesëm duhet të udhëtojnë në Klinë, që duke pasur parasysh kushtet e dobëta ekonomike shumë të rinj i detyron që të braktisin shkollimin e mesëm. Gjithashtu dhe jeta në këtë fshat është shumë e vështirë për banorët pasi që në këtë fshat të gjitha familjet merren me bujqësi apo me punë krahu atëherë kur ka punë. Një pjesë e mirë as ndihmën sociale nuk e gëzojnë si pasojë e kriterëve të vështira si dhe refuzimit të vazhdueshëm nga institucionet për të dhënë ndihmën sociale. Ka edhe nga ata të cilët jetojnë me të ardhura nga anëtarët e familjes të cilët gjinden jashtë vendit.

Titulli i Projektit: Kycja e fshatit në rrjetin e ujësjellësit

Sektori: Infrastrukturë

Kohëzgjatja: 2 vite (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Budisalc - Klinë

Buxheti: 150. 000 €

Qëllimi i projektit:

Projekti ka për synim t'u ofrojë banorëve të fshatit Budisalc kushte më të mira për ujin e pijes, pasi që ky fshat furnizohet nga puset, me ujë që nuk është i lejuar të konsumohet. Furnizimi i banorëve me ujë të pijes nga rrejtja i ujësjellësit të qytetit do të ndikojë edhe në ruajtjen e shëndetit të banorëve.

Objektivat:

- Kycja e fshatit në rrjetin e ujësjellësit të qytetit të Klinës
- Sigurimi i ujit të pijes për banorë e fshatit Budisalc
- Furnizim më i mirë i banorëve të fshatit me ujë të pijes
- Sigurimi i ujit për nxënësit e shkollës fillore që gjendet në fshat

Përfituesit:

Përfitues të këtij projekti janë të gjithë banorët e fshatit Budisalc dhe nxënësit e shkollës fillore pasi aty mungon uji i pijes. Rregullimi i ujësjellësit do të ndikojë edhe në përmirësimin e kushteve të banorëve e në veçanti në shëndetin e tyre.

Qasja:

Sipas këtij projekti do të silltet rrejtja i ujësjellësit nga qyteti deri në qendër të fshatit, më një gjatësi prej 15 km, më pas do të fillojë rrjetëzimi nëpër fshat dhe në shkollën fillore. Njëherit banorët e fshatit Budisalc do të kenë mundësinë e furnizimit me ujë të pijes, pasi që shumica e banorëve të këtij fshati nuk kanë ujë të pijes, por vetëm nga puset e ndryshme.

Titulli i Projektit: Emancipimi i femrës përmes kurseve profesionale

Spektori: Të drejtat e femrave

Kohëzgjatja: 12 muaj (duke filluar nga viti 2009)

Vendi: Budisalc - Pejë

Buxheti: 12.000 €

Qëllimi i projektit:

Projekt ka për qëllim të ndihmojë pavarësinë e gruas dhe punësimin e saj përmes kurseve profesionale në rrobaqepësi dhe floktari, si dhe ofrimin e trajnimeve të ndryshme mbi shëndetin reproduktiv.

Objektivat:

- Ngritja e pozitës së femrës amvise në shoqëri
- Krijimi i kushteve më të mira për femrat e fshatit Budisalc
- Mundësia e punësimit të femrave të komunitetit egjiptian

Përfituesit:

Përfitues të këtij projekti janë femrat e moshës 18-45 vjeçe, të komunitetit egjiptian por edhe të komunitetit shqiptar. Shumica e femrave të fshatit Budisalc janë amvisa dhe me ofrimin e këtyre kurseve ato do të mund të krijojnë të ardhura për familjet e tyre duke punuar në të ardhmen si rrobaqepëse apo punë të tjera.

Qasja:

Sipas këtij projekti do të merret me qira një objekt që do të shërbejë si vend për mbajtjen e këtyre kurseve. Kurset do të mbahet në dy faza me nga tre muaj për secilin kurs. Në to do të përfshihen një numër i madh i femrave të këtij fshati me disa ndërrime. Po ashtu duhet të blihen edhe 10 makina për qepje për fillimin e kursit të rrobaqepësisë dhe pajisjet tjera për floktari.

Titulli i Projektit: Hapja e qendrës rinore dhe pajisja më kompjuterë

Spektori: Edukim dhe Rini

Kohëzgjatja: 1 vit (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Budisalc Klinë

Buxheti: 30. 000 €

Qëllimi i projektit:

Qëllimi i projektit është të ofrojë kushte më të mira për të rinjtë e komunitetit rom dhe egjiptian, si dhe të avancojë të rinjtë e këtij komuniteti më fushën e informatikës përmes mbajtjes së kurseve.

Objektivat:

- Ndërtimi i Qëndresë rinore për të rinjtë dhe fuqizimi i të rinjve të komuniteteve
- Ngritja e njohurive të të rinjve mbi teknologjinë informative
- Ofrimi i hapësirës që këta të rinj të merren me aktivitete të ndryshme si kulturore dhe sociale

Përfituesit:

Përfitues të këtij projekti janë të gjithë të rinjtë e komunitetit egjiptian në veçanti, duke mos i anashkuar edhe komunitetet tjera të cilat jetojnë në këtë fshat. Po ashtu përfitues indirekt janë edhe të rinjtë e fshatrave përreth, si fshatrat Jagodë, Krushevë e Madhe dhe fshatra të tjera. Në të ardhmen, të rinjtë e këtyre fshatrave do të kenë më lehtë të qasen në shoqëri dhe të kenë më shumë aftësi për të gjetur një vend pune.

Qasja:

Në bazë të këtij projekti do të ndërtohet një qendër rinore, e cila do të pajiset me kompjuterë, tavolina dhe karrige, gjë që do të mundësojë edhe mbarëvajtjen e kurseve për kompjuter. Aty do të organizohen kurse të ndryshme duke përfshirë edhe kursin e kompjuterëve dhe kurse të tjera.

Titulli i Projektit: Vendosja e kontejnerëve për hedhjen e mbeturinave

Sektori: Shëndetësia dhe çështjet sociale

Kohëzgjatja: 6 muaj (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Budisalc - Klinë

Buxheti: 3.000 €

Qëllimi i projektit:

Projekti ka për qëllim të krijojë një ambient më të pastër në fshat si dhe të mbrojë shëndetin e banorëve të këtij fshati. Njëkohësisht projekti do të vetëdijesojë banorët në mirëmbajtjen e ambientit në vendin ku jetojnë.

Objektivat:

- Vendosja e kontejnerëve për mbeturina
- Krijimi i një shoqërie më të shëndoshë dhe më të pastër përmes ruajtjes së ambientit dhe pastërtisë
- Pastrimi i deponimeve ilegale me mbeturina
- Ofrimi i shërbimeve më të mira për mirëmbajtje të ambientit.

Përfituesit:

Të gjithë banorët e fshatit Budisalc janë përfitues direkt të këtij projekti pasi që do të kenë mundësinë e krijimit të një ambienti më të mirë dhe më të pastër për të gjithë banorët. Kushte më të mira për të jetuar aty e në veçanti një shëndet më të sigurt, pasi me vendosjen e kontejnerëve do të largohen mbeturinat nga rrugët e fshatit dhe deponitë ilegale.

Qasja:

Sipas këtij projekti do të vendosen 6 kontejnerë, nëpër vende të ndryshme të fshatit, do të pastrohen vendet ilegale nga mbeturinat që janë krijuar nga vetë banorët e fshatit. Do të angazhohet kompania për shërbime publike që të ofrojë shërbim çdo javor për pastrimin e kontejnerëve dhe largimin e mbeturinave. Sipas këtij projekti do të ofrohen kushte më të mira për të jetuar aty e në veçanti shëndet më të mirë.

Titulli i Projektit: Furnizimi i fshatit Budisalc me pajisje bujqësore

Sektori: Zhvillim ekonomik

Kohëzgjatja: 1 vit (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Budisalc Klinë

Buxheti: 40 000€

Qëllimi i projektit:

Projekti ka për synim të ndihmojë banorët e këtij fshati në punimit e tokës duke iu ofruar atyre lehtësime në mbjelljen e arave me kultura të ndryshme bujqësore. Kjo do të ndikojë edhe në zhvillimin e bujqësisë në zonat rurale.

Objektivat:

- Sigurimi i pajisjeve bujqësore kolektive për banorët e fshatit Budisalc
- Organizimi i këtij komuniteti për t'u marrë me zhvillimin e bujqësisë
- Përmirësimi i gjendjes ekonomike duke krijuar të ardhura nga kulturat bujqësore
- Lehtësimi në përpunimin e tokave bujqësore

Përfituesit:

Përfitues të këtij projekti janë banorët e komunitetit rom dhe egjiptian, pasi ata nuk kanë makineri për përpunimin e tokës edhe pse shumë prej tyre kanë shumë tokë. Me ofrimin e makinerisë për përpunim të tokës ata do të arrijnë që tokat e tyre t'i mbjellin me kultura të ndryshme bujqësore, që do të mund t'i plasojnë në treg dhe nga kjo, ata mund të krijojnë të ardhura për familjet e tyre.

Qasja:

Sipas këtij projekti do të blihet një traktor me pajisje të tjera bujqësore, të cilat do të ndihmojnë në punimin e tokës dhe zhvillimin e bujqësisë në këtë fshat. Këto pajisje do të jetë në shfrytëzim të të gjithë banorëve. Do të përzgjidhet një person, i cili do të përkujdeset për mirëmbajtjen e makinerisë si dhe do t'i koordinojë punën e bujqve rreth përpunimit të tokës. Me blerjen e këtyre pajisjeve ndikohet në përmirësimin e gjendjes ekonomike për komunitetin rom dhe egjiptian të këtij fshati.

3.3 Fshati Klinavc

Fshati Klinavc shtrihet në largësi prej 8 km nga qyteti. Në këtë fshat jetojnë një numër i madh i familjeve duke përfshirë të gjitha komunitetet. Fshati Klinavc është kryesisht fshat ku ka ndodhur kthimi i komuniteteve edhe atij rom, egjiptian por edhe atij serb. Po ashtu kohë pas kohe në këtë fshat bëhet kthimi, qoftë individual por edhe kolektiv. Fshati ka probleme të shumta si në ekonomi ashtu edhe në infrastrukturë. Shumica e banorëve jetojnë nga asistencë sociale apo nga pensioni, ndërsa një pjesë a familjeve jetojnë nga bujqësia.

Problem shumë i madh për komunitetet rom dhe egjiptian në këtë fshat mbetet gjendja ekonomike, po ashtu edhe infrastruktura, si uji i pijes, kanalizimi dhe mbeturinat. Në fshat madje nuk ka as shkollë fillore ku do të kishin mundësi nxënësit e këtij fshati të vijnë në mësimet. Të gjithë nxënësit e komunitetit egjiptian dhe shqiptar janë të detyruar të udhëtojnë në këmbë nga 8 km për të vijuar mësimin. Madje ky fshat nuk ka as ambulancë për kryerjen e shërbimeve mjekësore. Në përgjithësi të gjitha shërbimet për banorët e fshatit Klinavc kryhen në qytetin e Klinës.

Marrë në përgjithësi, në këtë fshat pjesa më e madhe e banorëve të komuniteteve të ndryshme i takojnë moshës së mesme dhe asaj të moshuar. Të rinjtë janë në numër të vogël, pasi që shumica e të rinjve ose nuk janë kthyer ose kanë emigruar jashtë vendit.

Problematikë tjetër e fshatit mbetet edhe mos zhvillimi i bujqësisë në mungesë të pajisjeve bujqësore, edhe pse ky fshat ofron kushte të mira për zhvillimin e bujqësisë.

Titulli i Projektit: Asfaltimi i rrugës në Klinavc

Sektori: Infrastrukturë

Kohëzgjatja: 12 muaj (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Klinavc, Klinë

Buxheti: 250.000 €

Qëllimi i projektit:

Ky projekt ka për qëllim përmirësim e kushteve në infrastrukturë për fshatin Klinavc.

Objektivat:

- Përmirësimi i kushteve për jetë të banorëve të cilët jetojnë në këtë fshat.
- Krijimi i kushteve më të mira për nxënësit të cilët vijnë në mësimin në qytet të Klinës
- Krijimi i kushteve më të mira për kryerjen e punëve bujqësore për banorët.

Përfituesit:

Të gjithë banorët duke përfshirë të gjitha komunitetet të cilët jetojnë në këtë fshat. Përfitues do të jenë edhe nxënësit e këtij fshati, të cilët udhëtojnë deri në 8 km këmbë për të vijuar mësimin në shkollën fillore.

Qasja:

Në kuadër të këtij projekti do të jetë e mundur asfaltimi i rrugës në brendësi të fshatit, ku rruga është shumë e dëmtuar. Sidomos gjatë stinëve të vjeshtës dhe dimrit nuk ka kushte të mira për lëvizje në këtë rrugë, pasi që krijohen shumë përroska me baltë dhe ujëra të mëdha duke pamundësuar edhe kryerjen e punëve bujqësore. Rruga që do të asfaltohet është në gjatësinë prej 5 km dhe gjerësinë prej 6 metra. Asfaltimi i kësaj rruge do të jetë zgjedhja më e mirë e problemit të rrugës dhe banorëve të këtij fshati.

Titulli i Projektit: Furnizimi i komunitetit me pajisje bujqësore

Sektori: Zhvillim ekonomik

Kohëzgjatja: 1 vit (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Klinavc, Klinë

Buxheti: 60 000 €

\

Qëllimi i projektit:

Projekti ka për synim të ndikojë në zhvillimin e bujqësisë në zonat rurale si dhe do të ndikojë edhe në përmirësimin e gjendjes ekonomike për komunitetin rom dhe egjiptian të këtij vendi.

Objektivat:

- Sigurimi i pajisjeve kolektive për zhvillimin e bujqësisë
- Organizimi i këtij komuniteti për t'u marrë më zhvillimin e bujqësisë
- Përmirësimi i gjendjes ekonomike duke krijuar të ardhura nga kulturat bujqësore
- Lehtësim në përpunimin e fushës sa i përket makinerisë punuese
- Krijimi i kushteve më të mira për komunitetin e fshatit Klinavc

Përfituesit:

Përfitues direkt të këtij projekti janë banorët e komunitetit rom dhe egjiptian, pasi ata nuk kanë makineri për punimin e tokës, ndërsa banorët e komunitetit serb të këtij fshati posedojnë makineri për bujqësinë mirëpo shfrytëzohen vetëm për komunitetin serb. Me ofrimin e makinerisë për përpunim të tokës, ata do të arrijnë që tokat e tyre t'i mbjellin me kultura të ndryshme bujqësore, që do të mund t'i plasojnë në treg dhe nga kjo të krijojnë të ardhura për familjet e tyre.

Qasja:

Sipas këtij projekti do të blihen pajisje të ndryshme bujqësore si traktorë dhe pajisje të tjera të nevojshme për kryerjen e shërbimeve bujqësore. Ideja e këtij projekti për pajisjen e banorëve me mjete bujqësore është që këto mjete të jenë kolektive dhe të shfrytëzohen nga të gjithë banorët në mënyrë të barabartë. Për të funksionuar në formën e duhur dhe të barabartë do të përzgjidhen disa persona të cilët do të përkujdesen për mirëmbajtjen e makinerisë.

Titulli i Projektit: Rregullimi i ujësjellësit për fshatin Klinavc

Sektori: Infrastrukturë

Kohëzgjatja: 9 muaj (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Klinavc, Klinë

Buxheti: 40.000 €

Qëllimi i projektit:

Ky projekt ka për qëllim të rregullojë çështjen e furnizimit me ujë të pijes për banorët e këtij fshati. Në fshat ekziston rrjeti i ujësjellësit, mirëpo nuk kanë ujë të mjaftueshëm nga ky ujësjellës. Andaj edhe pse me rrjetin e ujësjellësit banorët janë të detyruar të përdorin burime të tjera si puset.

Objektivat:

- Furnizimi me ujë të rregullt të pijes për secilën familje në fshat
- Rritja dhe thellimi i besueshmërisë ndaj institucioneve dhe ndërmjet vet grupeve etnike që jetojnë në këtë lokalitet
- Krijimi i kushteve më të mira jetësore për banorët e fshatit duke përfshirë të gjitha komunitetet.

Përfituesit:

Përfitues në këtë projekt do të jenë të gjithë banorët e fshatit Klinavc pa dallim etniteti.

Qasja:

Ideja e këtij projekti është që të krijojë kushte më të mira për banorët. Edhe pse ky fshat është i lidhur në rrjetin e ujësjellësit, nuk ka mundësi të shfrytëzimit të ujësjellësit për shkak të sasisë shumë të vogël. Për këtë arsye banorëve u duhet të përdorin mundësi të tjera për ujë siç janë puset apo bunarët.

3.4 Fshati Grabanicë

Fshati Grabanicë ndodhet në një largësi prej 15 km nga qyteti. Në këtë fshat jetojnë mbi 300 familje, prej tyre 15 familje janë të komunitetit egjiptian. Banorët e fshatit Grabanicë kryesisht merren me bujqësi, si i vetmi burim i të ardhurave për familjet e tyre. Komuniteti egjiptian jeton në një gjendje të rëndë ekonomike dhe pjesa më e madhe e familjeve jetojnë nga asistenca sociale, një pjesë e tyre jetojnë nga pensioni, ndërsa një numër shumë i vogël i banorëve jetojnë me të ardhura nga familjarët e tyre që gjinden në vende të ndryshme të Evropës.

Në fshat mungon ambulanca për të ofruar shërbimet mjekësore më afër, dhe në mungesë të saj banorët e këtij fshati të gjitha shërbimet mjekësore i kryejnë në Shtëpinë e shëndetit në Klinë. Fëmijët e këtij komuniteti vijnë në mësimin fillor në shkollën fillore në fshat, ndërsa shkollimin e mesëm për shkak të kushteve të rënda ekonomike dhe largësinë e madhe në mes të fshatit dhe qytetit të Klinës, pak kanë mundësi që ta vazhdojnë më tutje. Në këtë fshat mungojnë edhe qendrat rekreative që do t'u mundësonin të rinjve të këtij fshati që të merren më ndonjë aktivitet.

Titulli i Projektit: Vendosja e kontejnerëve për hedhjen e mbeturinave

Sektori: Shëndetësi dhe Ambient

Kohëzgjatja: 4 muaj (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Grabanicë, Klinë

Buxheti: 3.000 €

Qëllimi i projektit:

Projekti ka për synim të krijojë një ambient më të pastër në fshat, si dhe të mbrojë shëndetin e banorëve të këtij fshati, të vetëdijesojë banorët në mirëmbajtjen e ambientit në vendin ku jetojnë.

Objektivat:

- Vendosja e kontejnerëve për mbeturina
- Pastrimi i deponive ilegale me mbeturina
- Ofrimi i shërbimeve më të mira për mirëmbajtje të ambientit

Përfituesit:

Përfitues të këtij projekti janë banorët e fshatit Grabanicë, të të gjitha komuniteteve, pasi që me vendosjen e kontejnerëve në fshat do të rritet niveli i pastërtisë në fshat, duke ofruar kushte më të mira për të jetuar aty, e në veçanti shëndet më të sigurt.

Qasja:

Duke u bazuar në këtë projekt do të vendosen afërsisht 5 kontejnerë, nëpër lagje të ndryshme, do të pastrohen vendet ilegale nga mbeturinat që janë krijuar nga vetë banorët e fshatit. Ideja e këtij projekti është që edhe kompanitë për shërbime publike të ofrojnë shërbime çdo javore për pastrimin e kontejnerëve dhe largimin e mbeturinave.

Titulli i Projektit: Rregullimi i rrugës në brendësi të fshatit Grabanicë

Spektori: Infrastruktura

Kohëzgjatja: 6 muaj (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Grabanicë, Klinë

Buxheti: 5.000 €

Qëllimi i projektit:

Ky projekt ka për qëllim përmirësim e kushteve në infrastrukture për fshatin Grabanicë. Qëllimi i projektit është të shtrojë rrugën në brendësi të fshatit me zhavorr.

Objektivat:

- Përmirësimi i kushteve për jetë të banorëve të fshatit Grabanicë.
- Vijimi i mësimin me rregull në shkollën fillore nga nxënësit e fshatit
- Krijimi i kushteve më të mira për banorët e komunitetit egjiptian

Përfituesit:

Të gjithë banorët e komunitetit egjiptian të cilët jetojnë në këtë zonë.

Qasja:

Sipas idesë së këtij projekti do të shtrohet rruga që ndërlihd lagjen e banuar me komunitet egjiptian dhe fshatin e Grabanicës. Me shtrimin e kësaj rruge krijohen kushte më të mira për banorët e komunitetit egjiptian të cilët do të kenë mundësi më të mira për të vijuar mësimin. Rruga do të shtrohet me zhavorr me gjatësi deri në 3 km dhe gjerësi prej 2 metrave.

Titulli i Projektit: Ndërtimi i Qendrës për të rinj në fshatin Grabanicë

Spektori: Infrastruktura

Kohëzgjatja: 2 Vite (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Grabanicë, Klinë

Buxheti: 50.000 €

Qëllimi i projektit:

Qëllimi i këtij projekti është që të ofrojë kushte më të mira për të rinjtë e fshatit Grabanicë. Përmes këtij projekti do të avancojnë të rinjtë në fusha të ndryshme duke ofruar kurse dhe programe të ndryshme për të rinjtë e këtij fshati duke përfshirë të gjithë të rinjtë pa dallim etnie.

Objektivat:

- Hapja e qendrës së të rinjve dhe fuqizimi i të rinjve të fshatit
- Fuqizimi i të rinjve të komuniteteve dhe vetëdijesimi i tyre përmes teknologjisë informatike dhe programeve të tjera
- Ofrimi i hapësirës që komunitetet të kenë mundësinë e zhvillimit të aktiviteteve të përbashkëta

Përfituesit:

Përfitues të këtij projekti janë të rinjtë e komuniteteve të ndryshme të cilët jetojnë në këtë fshat pa dallim. Njëherit përfitues janë edhe grupet e tjera si gratë dhe të burrat, të cilët mund të përfitojnë nga kjo qendër dhe të kenë mundësinë e vetëdijesimit mbi teknologjinë informative përmes kurseve.

Qasja:

Duke u bazuar në këtë projekt do të ndërtohet qendra e të rinjve me qëllim të përfshirjes së të gjitha grupeve që jetojnë në këtë fshat si burrave, grave dhe të rinjve. Qendra do të ndërtohet në hapësirë prej 120 m² në mënyrë që të ketë hapësirë për kryerjen e të gjitha aktiviteteve brenda kësaj qendre. Për të funksionuar si qendër duhet të pajiset me të gjitha mjetet.

Qendra do të shfrytëzohet për fuqizimin e komuniteteve gjegjësisht të rinjve. Përmes kurseve dhe trajnimeve që do të mbahet në kuadër të kësaj qendre, do të vetëdijesohen se si duhet qasur institucioneve të ndryshme komunale në lidhje me nevojat dhe hallet e tyre të ndryshme me të cilat ata ballafaqohen dhe nuk dinë se kujt duhet t'i drejtohen.

Titulli i Projektit: Rregullimi i kanalizimit për fshatin Grabanicë

Sektori: Infrastrukturë

Kohëzgjatja: 1 Vit (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Grabanicë, Klinë

Buxheti: 10.000 €

Qëllimi i projektit:

Të ofrojë kushte më të mira për banorët egjiptianë, si dhe të zgjidhë problemin e ujërave të zeza dhe ujërave fekale.

Objektivat:

- Krijimi i kushteve më të mira për jetë të komunitetit me kyçjen e rregullt në rrjetin e kanalizimit
- Kyçja e të gjitha familjeve të komunitetit në rrjetin e kanalizimit
- Mbrojtja e shëndetit të banorëve nga kundërmimi i ujërave të zeza

Përfituesit:

Banorët e lagjes ku janë duke jetuar komuniteti egjiptian dhe zgjedhja e këtij problemi për këta banorë është ndër prioritet e para të këtij komuniteti.

Qasja:

Sipas këtij projekti do të bëhet kyçja e familjeve të komunitetit egjiptian në kanalizimin e fshatit. Fshati ka kanalizim, mirëpo banorët e komunitetit egjiptian nuk kanë pasur mundësi të kyçen për arsye të kushteve të dobëta ekonomike dhe pamundësisë së participimit me të holla. Ata edhe sot nuk janë të përfshirë në rrjetin e kanalizimit. Me kanalizimin e ujërave të zeza do të mbrohet edhe shëndeti i banorëve e në veçanti shëndeti i fëmijëve nga infektimet e mundshme nga kundërmimi i ujërave të zeza.

Titulli i Projektit: Sigurimi i transportit për nxënësit e fshatit Grabanicë

Sektori: Edukim, Siguri

Kohëzgjatja: 24 muaj (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Grabanicë, Klinë

Buxheti: 18. 000€

Qëllimi i projektit:

Projekti ka për synim t'iu ofrojë kushte më të mira për shkollim nxënësve të fshatit Grabanicë, të cilët për të vijuar mësimin në shkollat e mesme duhet çdo ditë të udhëtojnë mbi 15 km në këmbë.

Objektivat:

- Sigurimi i një mini busi për bartjen e nxënësve në shkollë dhe shtëpi
- Rritja e numrit të nxënësve për shkollim nga ky fshat
- Vijimi i mësimin me rregull i nxënësve të këtij fshati si dhe të komunitetit egjiptian.

Përfituesit:

Përfitues të këtij projekti janë banorët e fshatit Grabanicë, gjegjësisht komunitetit egjiptian dhe ai rom, të cilët nuk kanë mundësi të pagesës së transportit për të vijuar mësimin e mesëm në qytetin e Klinës. Më sigurimin e transportit të këtyre fëmijëve do të rritet edhe siguria e nxënësve për të shkuar në shkollë si dhe do të rritet edhe numri i fëmijëve të komuniteteve rom dhe egjiptian për të vijuar mësimin e mëtutjeshëm.

Qasja:

Sipas këtij projekti do të sigurohet një autobus ose kombi-bus, i cili do t'i bartë nxënësit e këtij fshati në qytetin e Klinës për të vijuar shkollimin e mesëm. Ky autobus do të mund të organizohet në katër linja në ditë, në ndërrimin e paradites dhe pas ditës.

Titulli i Projektit: Restaurimi i rezervuarit të ujit të pijshëm

Kohëzgjatja: 12 muaj (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Grabanicë, Klinë

Buxheti: 15.000 €

Qëllimi i projektit:

Riparimi i pompës së ujit të pijshëm për banorët e fshatit Grabanicë. Me këtë projekt zgjidhet mungesa e ujit në fshat, për arsye se të gjithë banorët e kësaj lagjeje ku jetojnë komuniteti egjiptian furnizohen me ujë nga puset.

Objektivat:

- Funkcionalizimi i rrjetit të ujësjellësit në lagje
- Eliminimi i reduktimeve të ujit të pijshëm në fshat duke u shndërruar jeta e përditshme në një gjendje më të kënaqshme.
- Përmirësimi i furnizimit me ujë të pijshëm dhe krijimin e kushteve më të mira për komunitetet egjiptian dhe rom
- Përmirësimi i gjendjes aktuale në aspektin shëndetësor, ambiental, bujqësor e social.

Përfituesit:

Me këtë projekt përfitojnë banorët e lagjes ku jetojnë komunitetet rom dhe egjiptian. Edhe pse në fshat ekziston rrjeti i ujësjellësit, tek kjo lagje nuk ka pasur mundësi të kyçen për arsye të ndryshme si ato ekonomike dhe për arsye se lagjja është në një pozitë shumë të lartë.

Qasja

Sipas këtij projekti do të rregullohet çështja e ujit të pijes për banorët e kësaj lagjeje, duke rregulluar pompën e ujit e cila nuk ka funksionuar kurrë siç duhet, prandaj banorët e kësaj lagjeje që i përkasin komuniteteve rom dhe egjiptian janë të detyruar të përdorin ujin nga puset apo bunarët. Me rregullimit e këtij problemi, eliminohet edhe mundësia e paraqitjes së sëmundjeve të ndryshme, e posaçërisht atyre epidemike që nuk mund të lokalizohen shpejt. Përmirësohet çështja ambientale dhe bujqësore që pozitivisht reflektohet në ekonomi dhe mirëqenie sociale.

Titulli i Projektit: Rregullimi i një terreni për futboll të vogël

Kohëzgjatja: 9 Muaj (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Grabanicë, Klinë

Buxheti: 10.000 €

Qëllimi i projektit:

Rregullimi i fushës së futbollit të vogël për të rinjtë e komunitetit në fshatin Grabanicë, ku të rinjtë do të kenë mundësinë e realizimit të aktiviteteve sportive për gjatë gjithë kohës.

Objektivat:

- Aktivizimi i të rinjve në sportet e ndryshme.
- Largimi i të rinjve nga dukurit negative dhe pasurimi i jetës së tyre me aktivitetet kreative
- Krijimi i kushteve më të mira për të rinjtë që merren me futboll

Përfituesit:

Përfitues të këtij projekti janë të rinjtë e komunitetit egjiptian, po ashtu përfitues të tjerë janë edhe grup moshat e tjera të cilët mund ta shfrytëzojnë për të realizuar aktivitete sportive.

Qasja:

Sipas këtij projekti do të rregullohet fusha e sportit e cila duhet të jetë e mbyllur për shkaqe të kohës dhe stinëve të ndryshme. Po ashtu me realizimin e këtij projekti të rinjtë kanë mundësinë edhe të organizimit të turnirëve të ndryshme në futboll dhe sporte të tjera. Gjithashtu në këtë projekt mendohet që toka e cila do të shfrytëzohet për rregullimin e kësaj fushe, të shfrytëzohet nga toka e komunës, pasi në këtë fshat komuna e Klinës ka mjaft tokë të pa shfrytëzuar.

3.5 Lagja Mahallë Klinë

Lagja Mahallë është lagje e qytetit të Klinës, ku nga qyteti këtë lagje e ndan vetëm një kilometër largësi. Lagja Mahallë është në përgjithësi e banuar nga komuniteti egjiptian, afërisht 30 familje jetojnë në këtë lagje.

Ndër problemet kryesore në këtë vend janë ato të zhvillimit ekonomik dhe të papunësisë së skajshme, edukimi, shëndetësia, njëherit edhe problemet me infrastrukturë janë të theksuara. Problematikat tjera në këtë lagje janë edhe mungesa e ujit të pijes. Lagja është e kyçur në rrjetin e ujësjellësit, mirëpo nuk ka ujë të mjaftueshëm për shkak se ky rrjet është shumë i vjetër dhe nuk i plotëson nevojat e të gjithë banorëve. Madje një pjesë a familjeve të lagjes nuk kanë fare ujë të pijes por furnizohen nga puset apo bunarët.

Në përgjithësi banorët e kësaj lagje ballafaqohen me kushte të rënda ekonomike. Shumica e banorëve jetojnë nga të ardhurat bujqësore, një pjesë tjetër e banorëve nga sociali, pensioni, por ka edhe nga ata të cilët jetojnë nga të ardhurat e familjarëve të cilët jetojnë jashtë vendit. Sa i përket shërbimeve të tjera si shëndetësi dhe shkollim, komuniteti i kryen këto shërbime në Klinë. Mësimin fillor e vijojnë në Klinë, ndërsa atë të mesëm është më problem për arsye të kushteve të rënda ekonomike në këtë komunitet.

Titulli i Projektit: Riparimi i rrjetit elektrik

Sektori: Infrastrukturë

Kohëzgjatja: 10 (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Mahallë, Klinë

Buxheti: 50. 000 €

Qëllimi i projektit:

Ky projekt ka për synim furnizimin sa më të mirë të banorëve me rrymë elektrike, duke u ofruar një jetë normale.

Objektivat:

- Furnizim me rrymë më kualitative për banorët e fshatit
- Riparimi i rrjetit elektrik dhe përmirësimi i furnizimit me rrymë
- Evitimi i rreziqeve dhe dëmeve të shkaktuara nga rrjeti ekzistues

Përfituesit:

Të gjithë banorët e lagjes të cilët do të furnizohen me rrymë elektrike, pasi që për momentin furnizimi me rrymë elektrike është shumë i dobët.

Qasja:

Sipas idesë së këtij projekti do të riparohet rrjeti elektrik, i cili për momentin është shumë i dëmtuar dhe banorët nuk kanë mundësinë e furnizimit të kënaqshëm me rrymë elektrike. Po ashtu krijon edhe rrezikshmëri për banorët e lagjes.

Titulli i Projektit: Ndërtimi i Qendrës së Komuniteteve në Mahallë

Tema: Edukim dhe Rini

Kohëzgjatja: 24 muaj (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Lagja Mahallë, Klinë

Buxheti: 55.000 €

Qëllimi i projektit:

Projekti ka për synim të ofrojë kushte më të mira për të rinjtë e komunitetit rom dhe egjiptian si dhe të avancojë të rinjtë e këtij komuniteti.

Objektivat:

- Ndërtimi i qendrës së komuniteteve për banorët e lagjes Mahallë dhe fshatrave përreth
- Krijimi i kushteve më të mira të komuniteteve rom dhe egjiptian
- Ofrimi i hapësirës që këta të rinj të merren me aktivitete të ndryshme

Përfituesit:

Përfitues të këtij projekti janë banorët e lagjes Mahallë si dhe fshatrave përreth të cilët do të kenë mundësinë e shfrytëzimit të kësaj hapësire për aktivitete të ndryshme, njëherit për të aktivizuar të rinjtë e këtyre komuniteteve.

Qasja:

Duke u bazuar në këtë projekt do të ndërtohet qendra e komuniteteve me qëllim të krijimit të kushteve më të mira për komunitetet e lagjes Mahallë si dhe fshatrave përreth, të cilët do të kenë mundësinë e shfrytëzimit të kësaj qendre. Qendra mendohet që të ndërtohet në 80 m² dhe do të pajiset me të gjitha mjetet për të plotësuar të gjitha kushtet në këtë qendër. Në këtë qendër përpos banorëve të lagjes do të zhvillojnë aktivitete edhe banorët e fshatit Shtupel dhe fshatrave të tjera.

Titulli i Projektit: Rregullimi i fushës së futbollit

Sektori: Edukim dhe Rini

Kohëzgjatja: 6 muaj (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Mahallë, Klinë

Buxheti: 12.000 €

Qëllimi i projektit:

Ideja e këtij projekti është që të nxisë të rinjtë të merren me aktivitete sportive dhe t'u mundësohet atyre një terren sportiv.

Objektivat:

- Hapja e terrenit sportiv për të rinjtë e Lagjes Mahallë.
- Krijimi i kushteve më të mira për të rinjtë që merren me sport
- Avancimi i të rinjve sportist të komunitetit rom dhe egjiptian

Përfituesit:

Përfitues të këtij projekti janë të rinjtë e komunitetit rom, egjiptian dhe komuniteteve tjera, të cilët merren me futboll. Po ashtu përfitues janë edhe të gjithë banorët e lagjes Mahallë.

Qasja:

Sipas këtij projekti do të gjendet hapësira për rregullimin e fushës së futbollit për të rinjtë e lagjes Mahallë, njëkohësisht të ndërtohet rrethoja e fushës së futbollit në gjatësi prej 50 metra dhe në gjerësi prej 30 metra. Po ashtu duhet të shenjzohet fusha e futbollit dhe do të vendosen portat.

3.6 Fshati Shtupel

Fshati Shtupel ndodhet shtatë kilometra larg qytezës së Klinës dhe shtrihet në pjesën veriore. Fshati ka 130 shtëpi, pre tyre 54 familje janë të komunitetit egjiptian dhe ashkali. Banorët e këtij fshati kryesisht jetojnë nga të ardhurat e bujqësisë, disa duke punuar punë krahu, ndërsa shumë pak familje nga ky komunitet e gëzojnë asistencën sociale, pasi kriteret e për aplikim ua pamundësojnë këtë të drejtë.

Shkollimi i të rinjve është jo i kënaqshëm pasi që në fshat ekziston vetëm shkolla fillore, ndërsa për të vazhduar shkollimin e mesëm duhet të udhëtojnë në Klinë, dhe për arsye të kushteve të dobëta ekonomike shumë të rinj detyrohen që të braktisin shkollimin e mesëm.

Fshati ballafaqohet me problematika të ndryshme, si në infrastrukturë, shëndetësi, arsim dhe punësim. Problemet më të theksuara janë rruga e fshatit shumë e dëmtuar, mungesa e ujit të pijes, pasi rezervuari i rrjetit është dëmtuar, po ashtu problematikë tjetër është mungesa e një linjë të transportit për udhëtarë, që banorëve të këtij fshati ua vështirëson qasjen në shërbim publike në Klinë e në veçanti vijimin e shkollimit të mesëm për nxënës.

Titulli i Projektit: Rregullimi i pompës së ujit dhe rezervuarit

Sektori: Infrastrukturë

Kohëzgjatja: 1 vit (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Shtupel - Klinë

Buxheti: 7 000 €

Qëllimi i projektit:

Projekti ka për synim të ofrojë banorëve të fshatit Shtupel ujë të pijshëm pasi nga prishja e kësaj pompe dhe rezervuarit, banorët e këtij fshati ballafaqohen me mungesë të ujit të pijes, dhe për këtë arsye detyrohen ta përdorin për pije ujin e puseve. Ndërtimi i kësaj pompe dhe rezervuarit do të ndikonte në përmirësimin e jetesës së këtyre banorëve duke ndikuar në mbrojtje të shëndetit të tyre.

Objektivat:

- Sigurimi i ujit të pijes për banorët e fshatit Shtupel
- Furnizim më i mirë i banorëve të fshatit me ujë të pijes

Përfituesit:

Përfitues të këtij projekti janë të gjithë banorët e fshatit Shtupel, në veçanti familjet e komunitetit egjiptian dhe ashkali, që nga prishja e pompës dhe rezervuarit kanë mbetur pa furnizim me ujë të pijes gjë që ka vështirësuar jetën e tyre. Rregullimi i ujës jellësit sadopak do të ndikojë edhe në përmirësimin e kushteve të banorëve e në veçanti në shëndetin e tyre.

Qasja:

Sipas këtij projekti do të rregullohet rezervuari i ujit dhe do të bëhet riparimi i pompës shtytëse të ujit. Me rregullimin e tyre banorëve të lagjes Kërrellaj ku jetojnë pjesa më e madhe e komunitet egjiptian, do t' u sigurohet furnizim i rregullt me ujë të pijes.

Titulli i Projektit: Rregullimi i rrugës me zhavorr

Sektori: Infrastruktura

Kohëzgjatja: 12 muaj (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Shtupel - Klinë

Buxheti: 3.000 €

Qëllimi i projektit:

Projekti ka për synim rregullimin e rrugës me zhavorr në brendësi të fshatit Shtupel gjegjësisht në lagjen Kërrellaj të fshatit ku janë të vendosur familjet e komunitetit rom dhe egjiptian. Rregullimi i rrugës që është në një gjendje shumë të vështirë dhe shtruarja me zhavorr do të përmirësonte mirëqenien e banorëve të këtij fshati, duke u siguruar një lëvizje më të lehtë pasi gjatë sezonit të dimrit kjo rrugë shumë herë bëhet e pakalueshme gjë që vështirëson jetën e banorëve të këtij fshati.

Objektivat:

- Rregullimi i rrugës me zhavorr në fshatin Shtupel.
- Përmirësimi i infrastrukturës së fshatit
- Lëvizja më e lehtë e banorëve nga fshati për në qytet

Përfituesit:

Përfitues të këtij projekti janë të gjithë banorët e fshatit Shtupel, në veçanti familjet e komunitetit egjiptian dhe ashkali, pasi kjo rrugë gjatë sezonit të dimrit është pothuajse e pa kalueshme, sidomos për automjete për të cilat është i pamundur kalimi në këtë rrugë.

Qasja:

Sipas këtij projekti do të shtrohet rruga me zhavorr me gjatësi prej 1 km dhe e gjerë afërsisht 3 metra me qëllim të përmirësimit të kushteve të këtij komuniteti, që të ketë një lëvizje më të lehtë, sidomos gjatë stinëve të vjeshtës dhe dimrit ku vështirësitë janë shumë të mëdha për të qarkulluar në këtë rrugë.

Titulli i Projektit: Pajisja e fshatit me mjete bujqësore

Kohëzgjatja: 24 muaj (duke filluar nga viti 2009)

Vendi: Shtupel - Klinë

Buxheti: 30.000 €

Qëllimi i projektit:

Qëllimi i projektit është që të krijojë kushte më të mira për banorët e fshatit Shtupel për punimin e tokës në këtë fshat.

Objektivat:

- Zhvillimi ekonomik përmes bujqësisë
- Përmirësimi i gjendjes ekonomike të komunitetit përmes investimeve me pajisje bujqësore
- Mbështetja bujqve me makineri për përpunimin e tokës

Përfituesit:

Përfitues direkt të këtij projekti janë banorët e komunitetit rom e egjiptian dhe shkali, e gjithashtu edhe të gjithë banorët e fshatit Shtupel.

Qasja:

Sipas këtij projekti do të sigurohen mjete kolektive bujqësore për banorët e fshatit. Ideja e këtij projekti është që të gjitha mjetet të jenë kolektive për të gjithë banorët të cilët do të kenë mundësinë e shfrytëzimit të këtyre pajisjeve. Fshati do të organizohet në formën e duhur që këto pajisje të përdoren në formën më të mirë nga të gjithë banorët. Qëllimi kryesor i projektit është të ndikojë në zhvillimin e bujqësisë si dhe përmirësimin e gjendjes ekonomike përmes investimeve në bujqësi si dhe bashkëpunimin e ngritjen e kapaciteteve të bujqve në punimin e tokës bujqësore.

Titulli i Projektit: Ndërtimi i qendrës rinore dhe pajisja me kompjuterë

Kohëzgjatja: 8 muaj (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Shtupel - Klinë

Buxheti: 35. 700 €

Qëllimi i projektit:

Ky projekt ka për synim të ofrojë kushte më të mira për të rinjtë e komunitetit rom dhe egjiptian të fshatit Shtupel, si dhe të avancojë të rinjtë e këtij komuniteti në fushën e informatikës përmes mbajtjes së kurseve.

Objektivat:

- Ndërtimi i qendrës rinore për të rinjtë dhe fuqizimi i të rinjve të komuniteteve
- Ngritja e njohurive të të rinjve në përdorimin e kompjuterëve
- Sigurimi i hapësirës që këta të rinj të merren me aktivitete të ndryshme

Përfituesit:

Përfitues direkt të këtij projekti janë të rinjtë e komuniteteve si dhe të gjithë të rinjtë e fshatit Shtupel, pasi këta të rinj nuk kanë njohuri për të punuar me kompjuterë. Me këto kurse në të ardhmen të rinjtë e këtij fshati do të kenë më lehtë të qasen në shoqëri dhe të kenë më shumë potencial për të gjetur një vend pune.

Qasja:

Sipas këtij projekti do të ndërtohet qendra rinore, që do të pajiset me kompjuterë, tavolina dhe karrige, gjë që do të mundësojë edhe mbarëvajtjen e kurseve për kompjuterë. Kurset do të zhvillohen për të gjitha grupmoshat. Ideja e projektit është që të krijojë kushte më të mira për banorët e fshatit Shtupel e në veçanti për të rinjtë, të cilët nuk kanë mundësi të realizimit të aktiviteteve për shkak se nuk kanë hapësirë se ku t'i zhvillojnë këto aktivitete. Ata nuk kanë mundësi as që në qytet të kenë qasje në aktivitete të ndonjë qendre rinore, pasi që ky fshat është shumë larg nga qyteti.

Titulli i Projektit: Rregullimi i kanalizimit të fshatit

Kohëzgjatja: 12 muaj (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Shtupel - Klinë

Buxheti: 300.000 €

Qëllimi i projektit:

Synimi i këtij projekti është që të ofrojë kushte më të mira për banorët egjiptian si dhe ata shqiptarë, si dhe të zgjidhë problemin e ujërave të zeza.

Objektivat:

- Krijimi i kushteve më të mira për jetë të komunitetit me rregullimin e kanalizimit të fshatit
- Kyçja e të gjitha shtëpive në rrjetin e kanalizimit të fshatit
- Mbrojtja e shëndetit të banorëve nga kundërmimi i ujërave të zeza.

Përfituesit:

Përfitues të këtij projekti do të jenë të gjithë banorët e fshatit Shtupel, të cilët ende nuk e kanë të zgjidhur problemin e kanalizimit. Po ashtu me kanalizimin ujërave të zeza do të mbrohet edhe shëndeti i banorëve e në veçanti shëndeti i fëmijëve, nga infektimet e mundshme nga kundërmimi i ujërave të zeza.

Qasja:

Sipas këtij projekti do të fillojë hapja e kanalizimit në fillim të fshatit dhe do të vazhdojë drejt qendrës së fshatit, ku në qendër të fshatit ky kanalizim do të degëzohet në disa drejtime. Gjatësia e kanalizimit do të jetë diku 3 km dhe do të shtrihet në të gjitha pjesët e fshatit duke i lidhur kanalizimet individuale me rrjetin e kanalizimit të përgjithshëm.

Titulli i Projektit: Sigurimi i transportit për nxënësit e fshatit Shtupel

Kohëzgjatja: 24 muaj (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Shtupel - Klinë

Buxheti: 12.000 €

Qëllimi i projektit:

Projekt ka për synim të sigurojë kushte më të mira për transport për nxënësit e fshatit Shtupel, të cilët duhet të udhëtojnë çdo ditë për në qytetin e Klinës për të vazhduar shkollimin e mesëm.

Objektivat:

- Sigurimi i një minibusi për transportimin e nxënësve në shkollë
- Rritja e numrit të nxënësve për shkollim nga komuniteti egjiptian, rom dhe ashkali.
- Ofrim i mundësisë për të vazhduar edhe shkollimin e mesëm për komunitetin e këtij fshati.

Përfituesit:

Përfitues të këtij projekti janë të rinjtë apo nxënësit e këtij fshati të komuniteteve rom e egjiptian, por edhe komunitetit shqiptar. Sigurimi i një autobusi për transport të këtyre nxënësve do të ndikojë në rritjen e numrit të nxënësve të komuniteteve në shkollat e mesme të qytetit.

Qasja:

Sipas këtij projekti do të sigurohet një minibus i cili do t'i bartë nxënësit e këtij fshati për në shkollë. Ky minibus do të ketë katër linja në ditë. Duke i dërguar nxënësit në ndërrimin e paradites dhe pas ditës në të gjitha shkollat e mesme ku këta nxënës do të vazhdojnë shkollimin e mesëm. Me realizimin e këtij projekti do të avancojë komuniteti në përgjithësi dhe më shkollimin e të rinjve të këtyre komuniteteve ata do të kenë më të lehtë të integrohen në shoqërinë kosovare. Po ashtu ata do të përfitojnë shumë njohuri, që do të ndihmojë edhe në zhdukjen e analfabetizmit të prindërit e tyre, por njëkohësisht do t'u krijojë kushte më të mira për të gjetur më lehtë vende pune.

3.7 Fshati Krushevë e Madhe

Fshati Krushevë e Madhe është kryesisht fshat me popullatë të përzier që përbëhet kryesisht nga shumica shqiptare, ndërsa në pakicë jetojnë komuniteti egjiptian dhe rom. Në këtë fshat jetojnë afërsisht 130 banorë të komuniteteve rom dhe egjiptian.

Banorët fshatit Krushevë e Madhe jetojnë në kushte të vështira ekonomike, pasi që shumica e banorëve janë të papunë. Të ardhurat ekzistuese të këtyre familjeve janë kryesisht nga ndihma sociale, nga familjarët të cilët gjenden në vendet e ndryshme të Evropës, e një pjesë e banorëve edhe nuk kanë fare të ardhura. Në këtë fshat banorët merren edhe me bujqësi pasi që posedojnë toka të shumta për të punuar, mirëpo ballafaqohen me problemin e mjeteve të punës për të punuar tokat bujqësore. Banorët e këtij fshati kanë probleme dhe vështirësi të shumta, sidomos nga ato themelore, siç është mungesa e ujit të pijshëm, edhe pse familjet posedojnë bunarë apo puse për t'u furnizuar me ujë të pijes, për shkak se në këtë fshat nuk ka ujësjellës, njëkohësisht nuk kanë as rrjet të kanalizimit.

Titulli i Projektit: Asfaltimi i rrugës në Krushevë të Madhe

Sektori: Infrastrukturë

Kohëzgjatja: 1 vit (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Krushevë e Madhe - Klinë

Buxheti: 60.000 €

Qëllimi i projektit:

Përmirësimi i kushteve të jetesës së komunitetit të fshatit Krushevë e Madhe kryesisht fshat ky i banuar me popullatë të përzier ku jetojnë komunitetet shqiptar, rom e egjiptian.

Objektivat:

- Përmirësimi i kushteve për jetë të banorëve të cilët jetojnë dhe për ata të cilët do të kthehen
- Vijimi i mësimit me rregull në shkollën fillore nga nxënësit e këtij fshati
- Rritja e besueshmërisë së komuniteteve që jetojnë në këtë fshat ndaj institucioneve

Përfituesit:

Të gjithë banorët të cilët jetojnë në këtë fshat e në veçanti komuniteti rom e egjiptian. Njëkohësisht përfitues do të jenë edhe nxënësit e shkollës fillore, të cilët çdo ditë kalojnë këtë rrugë.

Qasja:

Në kuadër të këtij projekti do të bëhet i mundur asfaltimi i rrugës në brendësi të fshatit Krushevë e Madhe, e cila lidhet me rrugën kryesore të fshatit. Rruga do të shtrohet në 500 metra gjatësi ndërsa 3 metra gjerësi. Rruga në fjalë është shumë e dëmtuar, sidomos nga të reshurat atmosferike, dhe gjatë stinës së dimrit qarkullimi i banorëve sidomos i nxënësve është shumë i vështirë për shkak se krijohen shumë përroska të mbushura me baltë.

Titulli i Projektit: Përkrahja e komunitetit me pajisje për zhvillimin e bujqësisë në fshatin Krushevë e Madhe

Sektori: Zhvillim ekonomik

Kohëzgjatja: 1 vit (duke filluar nga viti 2009)

Vendi: Krushevë e Madhe - Klinë

Buxheti: 40 000 €

Qëllimi i projektit:

Projekti ka për synim të ndihmojë banorët e këtij fshati në punimin e tokës duke iu ofruar atyre lehtësime në punimin e tokave bujqësore. Kjo do të ndikojë edhe në zhvillimin e bujqësisë në zonat rurale si dhe do të ndikojë edhe në përmirësimin e gjendjes ekonomike për komunitetin rom dhe egjiptian të këtij vendi.

Objektivat:

- Sigurimi i pajisjeve kolektive për zhvillimin e bujqësisë
- Organizimi i këtij komuniteti për t'u marrë më zhvillimin e bujqësisë
- Përmirësim e gjendjes ekonomike duke krijuar të ardhura nga kulturat bujqësore
- Lehtësim në përpunimin e tokave bujqësore për të gjithë banorët sa i përket makinerisë punuese

Përfituesit:

Përfitues të këtij projekti janë banorët e komunitetit rom dhe egjiptian, pasi ata nuk kanë makineri për përpunimin e tokës, edhe pse shumica e banorëve posedojnë tokë bujqësore. Me ofrimin e makinerisë për përpunim të tokës ata do të arrijnë që tokat e tyre t'i mbjellin me kultura të ndryshme bujqësore, që do të mund t'i plasojnë në treg dhe nga kjo të krijojnë të ardhura për familjet e tyre. Njëkohësisht përfitues të këtij projekti do të jenë edhe banorët tjerë të komunitetit shqiptar të cilët mund të organizohen së bashku.

Qasja:

Duke u bazuar në idenë e këtij projekti do të blihen traktorë me të gjitha pajisjet tjera të nevojshme për bujqësi. Këto pajisje bujqësore do të jenë në shfrytëzim të gjithë banorëve duke përfshirë të gjitha komunitetet. Do të behët organizimi i një strukture të fshatit ku ata do të përzgjedhin dhe përgjegjësin që do të kujdeset për këto pajisje me qëllim që këto pajisje të shfrytëzohen në formën e duhet dhe në mënyrë të barabartë për të gjithë.

3.8 Fshati Jagodë

Fshati Jagodë është kryesisht i banuar me popullatë të përzier, që përbehet nga shumica shqiptare dhe komunitetet që jetojnë në pakicë si rom dhe egjiptian. Në këtë fshat afërsisht jetojnë 120 banorë të komuniteteve rom dhe egjiptian.

Banorët e fshatit Jagodë ballafaqohen me probleme të ndryshme siç është mungesa e zhvillimit ekonomik dhe punësimit, pasi që në këtë fshat ka papunësi pothuajse totale për komunitetet rom dhe egjiptian.

Kryesisht një pjesë e familjeve të komunitetit egjiptian dhe rom në fshatin Jagodë jetojnë nga ndihma sociale, ndërsa pjesa tjetër e komunitetit jetojnë kryesisht nga të ardhurat nga familjarët e tyre, të cilët jetojnë jashtë vendit. Ata pak banorë të cilët merren me punimin e tokave bujqësore dhe nga bujqësia, sigurojnë të ardhurat familjare. Po ashtu banorët e këtij fshati kanë edhe probleme në infrastrukturë jo shumë të zhvilluar, sikurse në disa fshatra të tjera. Komunitetet në përgjithësi shërbimet shëndetësore i kryejnë në Klinë.

Titulli i Projektit: Ndërtimi i Qendrës për komunitete për fshatrat Jagodë dhe Videjë

Sektori: Infrastrukturë

Kohëzgjatja: 2 vite (duke filluar nga viti 2009)

Vendi: Jagodë dhe Videjë Klinë

Buxheti: 90.000 €

Qëllimi i projektit:

Projekti ka për qëllim të ofrojë kushte më të mira për komunitetet rom dhe egjiptian të këtyre dy fshatrave.

Objektivat:

- Ndërtimi i qendresë për komunitete dhe aktivizimi i të rinjve të komuniteteve rom, egjiptian dhe ashkali
- Fuqizimi i të rinjve të komuniteteve dhe vetëdijesimi i tyre përmes aktiviteteve të ndryshme nga fusha të ndryshme
- Ofrimi i hapësirës që komunitetet të kenë mundësinë e zhvillimit të aktiviteteve të përbashkëta

Përfituesit:

Përfitues të këtij projekti janë komuniteti rom dhe egjiptian, po ashtu përfitues të këtij projekti janë të gjithë banorët e të dyja fshatrave Jagodë dhe Videjë. Përfitues direkt janë të rinjtë, të cilët do të kenë mundësinë e aktivizimit të jetës së tyre duke organizuar aktivitete të ndryshme nga fusha të ndryshme, sikurse të gjuhëve, kurse kompjuterike, trajnime dhe shumë aktivitete të tjera të cilat ndihmojnë në avancimin e të rinjve të këtyre komuniteteve.

Qasja:

Sipas këtij projekti do të ndërtohet qendra e komuniteteve në fshatin Videjë me mundësi të kyçjes së banorëve të komuniteteve nga fshati Videjë dhe fshatrat përreth. Po ashtu kjo qendër do të pajiset më të gjitha mjetet për funksionimin adekuat. Kjo qendër do të shfrytëzohet nga të gjitha grup moshat.

Titulli i Projektit: Projekti i emancipimit të grave

Kohëzgjatja: 9 muaj (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Jagodë / Videjë- Klinë

Buxheti: 15.000 €

Qëllimi i projektit:

Projekti ka për synim emancipimin e grave përmes trajnimeve, edukimit dhe formave tjera për të ngritur nivelin e pjesëmarrjes së tyre në vendimmarrje dhe angazhimin më të madhe në jetë publike.

Objektivat:

- Vetëdijesimi i grave mbi rolin dhe rëndësinë e angazhimit të gruas në jetën shoqërore.
- Fuqizimi i gruas për vetiniciativa të ndryshme.
- Përkrahja adekuate e gruas për pjesëmarrje në vendimmarrje.
- Krijimi i kushteve më të mira për gratë me qëllim të aktivizimit të tyre në aktivitete të ndryshme

Përfituesi:

Përfitues të këtij projekti janë gratë e komunitetit rom dhe egjiptian të fshatrave Jagodë dhe Videjë, si dhe të gjitha gratë dhe femrat e komuniteteve tjera të cilat kanë mundësi të kyçen në aktivitete të ndryshme, duke përfshirë edhe ato nga fshatrat tjera përreth.

Qasja:

Me realizimin e këtij projekti, gruaja do të ketë mundësinë e edukimit më të mirë dhe vetëdijesimit sa i përket të drejtave të tyre dhe kyçjes së gruas në vendimmarrje. Kjo do realizohej në kuadër të trajnimeve dhe aktiviteteve të ndryshme që do të realizohen. Ky projekt do të krijojë një bazë të mirë dhe efikase për bashkëpunim dhe iniciativa të ndryshme përbrenda si dhe jashtë komuniteteve të fshatrave Jagodë, Videjë dhe fshatrave të tjera përreth, të cilat do të kenë mundësinë të jenë përfituese të këtij projekti.

Titulli i Projektit: Rregullimi i fushës së sportit për të rinjtë

Kohëzgjatja: 1 vit (duke filluar nga viti 2010)

Vendi: Jagodë / Videjë - Klinë

Buxheti: 25.000 €

Qëllimi i projektit:

Ndërtimi i fushës së futbollit të vogël për të rinjtë e komunitetit të fshatrave, dhe në përgjithësi për të rinjtë pa dallim etnie.

Objektivat:

- Aktivizimi i të rinjve në jetën sportive
- Largimi i të rinjve nga dukurit negative dhe pasurimi i jetës së tyre me aktivitetet kreative
- Fuqizimi i të rinjve në jetën sportive
- Krijimi i kushte mira për të rinjtë që merren më futboll dhe aktivitete sportive

Përfituesit:

Përfitues të këtij projekti janë të gjithë të rinjtë e komuniteteve, po ashtu përfitues të tjerë janë edhe nxënësit e shkollës fillore, të cilët do të kenë mundësinë e shfrytëzimit të kësaj fushe sportive për të realizuar aktivitete sportive.

Qasja:

Duke u bazuar në këtë projekt, do të sigurohet një hapësirë nga Komuna e Klinës nga toka publike, në të cilën më pas do të rregullohet fusha e sportit për të realizuar aktivitete të ndryshme sportive. Po ashtu me realizimin e këtij projekti, të rinjtë kanë mundësinë edhe të organizimit të turnirëve të ndryshme në futboll dhe sporte të tjera.

IV. Buxheti

Buxheti

Nr.	Përshkrimi	Sasia	Koha	Euro	Totali në EUR0
1	Edukim dhe Rini				247,700.00
1.1	Fshati Budisalc				30,000.00
1.1.1	Hapja e qendrës rinore dhe pajisja më kompjuterë	1	12	2,500.00	30,000.00
1.2	Fshati Grabanicë				78,000.00
1.2.1	Ndërtimi i Qendrës për të rinj në fshatin Grabanicë	1	24	2,083	50,000.00
1.2.2	Sigurimi i transportit për nxënësit e fshatit Grabanicë	1	24	750	18,000.00
1.2.3	Rregullimi i një terreni për futboll të vogël	1	9	1,111	10,000.00
1.3	Lagja Mahallë Klinë				67,000.00
1.3.1	Ndërtimi i Qendrës së Komuniteteve në Mahallë	1	24	2,291.67	55,000.00
1.3.2	Rregullimi i fushës së futbollit	1	6	2,000.00	12,000.00
1.4	Fshati Shtupel				47,700.00
1.4.1	Ndërtimi i qendrës rinore dhe pajisja me kompjuterë	1	8	4,462.50	35,700.00
1.4.2	Sigurimi i transportit për nxënësit e fshatit Shtupel	1	24	500.00	12,000.00
1.5	Fshati Jagodë				25,000.00
1.5.1	Rregullimi i fushës së sportit për të rinjtë	1	12	2,083.33	25,000.00
2	Punësimi dhe zhvillimi ekonomik				1,140,000.00
2.1	Fshati Budisalc				190,000.00
2.1.1	Kycja e fshatit në rrjetin e ujësjellësit	1	24	6,250.00	150,000.00
2.1.2	Fumizimi i fshatit Budisalc me pajisje bujqësore	1	12	3,333.33	40,000.00
2.2	Fshati Klinavc				340,000.00
2.2.1	Asfaltimi i rrugës në Klinavc	1	12	20,833.33	250,000.00
2.2.2	Fumizimi i komunitetit me pajisje bujqësore	1	12	5,000.00	60,000.00
2.2.3	Rregullimi i ujësjellësit për fshatin Klinavc	1	9	3,333.33	30,000.00
2.3	Fshati Grabanicë				30,000.00
2.3.1	Rregullimi i rrugës në brendësi të fshatit Grabanicë	1	6	833	5,000.00
2.3.2	Rregullimi i kanalizimit për fshatin Grabanicë	1	12	833	10,000.00
2.3.3	Restaurimi i rezervuarit të ujit të pijshëm	1	12	1,250	15,000.00
2.4	Lagja Mahallë Klinë				50,000.00
2.4.1	Riparimi i rrjetit elektrik	1	10	5,000.00	50,000.00
2.5	Fshati Shtupel				340,000.00
2.5.1	Rregullimi i pompës së ujit dhe rezervuarit	1	12	583.33	7,000.00
2.5.2	Rregullimi i rrugës me zhavorr	1	12	250.00	3,000.00
2.5.3	Pajisja e fshatit me mjete bujqësore	1	24	1,250.00	30,000.00
2.5.4	Rregullimi i kanalizimit të fshatit	1	12	25,000.00	300,000.00
2.6	Fshati Krushevë e Madhe				100,000.00
2.6.1	Asfaltimi i rrugës në Krushevë të Madhe	1	12	5,000.00	60,000.00
2.6.2	Përkrahja e komunitetit me pajisje për zhvillimin e bujqësisë	1	12	3,333.33	40,000.00
2.7	Fshati Jagodë				90,000.00
2.7.1	Ndërtimi i Qendrës për komunitete për fshatrat Jagodë dhe Videjë	1	24	3,750.00	90,000.00
3	Shëndetësia dhe çështjet sociale				6,000.00
3.1	Fshati Budisalc				3,000.00
3.1.1	Vendosja e kontejnerëve për hedhjen e mbeturinave	1	6	500.00	3,000.00
3.2	Fshati Grabanicë				3,000.00
3.2.1	Vendosja e kontejnerëve për hedhjen e mbeturinave	1	4	750.00	3,000.00
4	Të drejtat e femrave				27,000.00
4.1	Fshati Budisalc				12,000.00
4.1.1	Emancipimi i femrës përmes kurseve profesionale	1	12	1,000.00	12,000.00
4.2	Fshati Jagodë				15,000.00
4.2.1	Projekti i emancipimit të grave	1	9	1,666.67	15,000.00
	Overall Total (1+2+3+4)				1,420,700.00

Parashikimi i buxhetit në këtë pasqyrë financiare i referohet vetëm pjesës së tretë, ndërhyrjes me projekte në komunitet. Pjesa e dytë në të cilat hyjnë iniciativat dhe rekomandimet nuk është buxhetuar, për shkak se autorët e strategjisë mendojnë se këto rekomandime mbesin orientime të vazhdueshme për punën me komunitetin.

V.
Foto

